
THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
LIBRARIES
1817

ՔՆԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

AMERICAN

SACRED SONGS

ՔՆԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ՏԱՂՔ

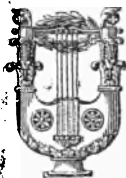
Ս. ՂԱԶԱՐ—ՎԵՆԵՏԻԿ
1874

AMERICAN

SACRED SONGS

TRANSLATED

INTO THE ARMENIAN LANGUAGE

ST. LAZARUS—VENICE
1874

Նախախայծ ծաղկաքաղ յազնուագոյն մարգաց մտաց բանաստեղծից Նորոյ աշխարհին՝ այս փունջ սրբազան եւ սրտառուչ տաղից, փոխաբերեալ ի հայկականս հնաբուն բարբառ, նուիրի ի վայելս զգայուն սրտից համասեռիցս սիրաբանից եւ տարաշխարհիկ մերոցս այցողաց։

This little collection of some of the best American Sacred Songs, translated, as a first Essay, into one of the ancient languages of the old world, is commended not to the criticism but to the gentle hearts both of our Armenian countrymen and of our American Visitors.

ՔՆԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ԱՌ ԱՍՏՂՆ ՀԻՒՍԻՍՈՅ

Ըն գիշերոյ տըխուր եւ վսեմ
Դիեա բազմահոյլ ըղւարթ հըրաքը·
Եւ ցըկարծեըն իւր դան ի ճեմ
Ի մասյլ գընտոին՝ լուսոյ ջոկաւք·
    Իւրաքանչիւր դոյ յուշիկ
    Ցաստղապահակ իւր լըռիկ·
    Պատի զերկնաւ շուրջանակոյ
    Եւ անդրէն յետըս դառնայ։
Ըն եւ տուընջեան՝ հանգոյն նոցին
Աստեղք՝ ի շուք պերճ պետութեանն,
Որք ի հեռի կապոյտ դաշտին
Ընդ հետն հըրեղէն անտեաք երթան.
    Ըն շատ պայծառ ուղէկիցք,
    Որք ցերեկոյն մըթածիդ՝
    Պատմեն, թէ որ գունդք փայլուն
    Ծագեն, ծածկին զհետ նորուն։
Իսկ դու Աստղըդ բեւեռին,
Դու՝ զեւ նոցին դիտես եւ զմուտ,
Եւ միայնակ ի վայր քո հին՝
Անշարժ պահնակ կաս յայեր ցուրտ.
    Ընդ կաքաւիչ նոցին պար
    Զըշարժես դու զգարշապար,
    Ու ոչ մըխես զգունտըդ կուսան
    Ցարեւմըտից ովկէան։

AMERICAN

SACRED SONGS

HYMN TO THE NORTH STAR

The sad and solemn Night
Hath yet her multitude of cheerful fires;
The glorious host of light
Walk the dark hemisphere till she retires;
All through her silent watches, gliding slow
Her constellations come, and climb the heavens, and go.

Day, too, hath many a star
To grace his gorgeous reign, as bright as they:
Through the blue fields afar,
Unseen, they follow in his flaming way.
Many a bright lingerer, as the eve grows dim,
Tells what a radiant troop arose and set with him.

And thou dost see them rise,
Star of the Pole, and thou dost see them set.
Alone, in thy cold skies,
Thou keep'st thy old, unmoving station yet,
Nor join'st the dances of that glittering train,
Nor dipp'st thy virgin orb in the blue western main.

Ի տաղ տուընջեան ծայր ծիրանի՝
Անտուստ հայիս հեզ յօդըս վառ.
Եւ ցայգ՝ որ զոլիւ զերկրաւ տանի՝
Գտանէ զքեզ անդ կացեալ կարկառ.
    Անդ՝ ուր ալեաց միջօրեայն,
    Անդ դիտէ զքեզ և ժամն այն՝
    Որ զբեւեռին ձեւէ կրակ
    Ցերկնից պարիսպ կապուտակ:
Առաջի քո լոյս եւ խաւար
Ըզգործ իւրեանց լընուն հաւասարք.
Ծըխեն քաղաքք յօդս աստղավառ,
Աքօղեն զարեւ՝ մարտից մըթարք.
    Բոց ի բլուր սաստկաձայն
    Գոռայ մըրրիկ գիշերայն,
    Եւ հողմն ուժգին ի տըւէ
    Զամպս եւ զալիս հոլովէ:
Հէք նաւուղիղ կարկնակորոյս՝
Ցանայլայլակ շող քոց դիմաց
Կառուցեալ զաչս յանբերկրայ յոյս,
Ցափունս ընտելս ուղղէ զընթաց.
    Եւ որք յահուստ ամային
    Ի գիշերի շըրջգային,
    Բերկրեալք լուսոյ քում ի փայլ՝
    Անխոտորնակ ձըգեն քայլ:
Վասն այնորիկ վիպասանք հին
Գէտք եւ մոնազք վեհից մայրեաց՝
Նըշմարէին ի նշոյլ քոյին
Ըզտիպ չըքնաղ անանց բարեաց.
    Ցորոյ ճաճանչ անմըթար
    Ցաւիտենից յայն լամբար՝
    Ժամանակին ուղեւոր
    Ըզգնացն ուղղէ զգուշաւոր:

ՊՐԱՑԷՆԴ

There, at Morn's rosy birth,
Thou lookest meekly through the kindling air:
And Eve, that round the earth
Chases the day, beholds thee watching there;
There Noontide finds thee, and the hour that calls
The shapes of polar flame to scale heaven's azure walls.

Alike, beneath thine eye,
The deeds of darkness and of light are done:
High towards the star-lit sky
Towns blaze, — the smoke of battle blots the sun, —
The night-storm on a thousand hills is loud, —
And the strong wind of day doth mingle sea and cloud.

On thy unaltering blaze
The half-wrecked mariner, his compass lost,
Fixes his steady gaze,
And steers, undoubting, to the friendly coast;
And they who stray in perilous wastes, by night,
Are glad when thou dost shine to guide their footsteps right.

And, therefore, bards of old,
Sages, and hermits of the solemn wood,
Did in thy beams behold
A beauteous type of that unchanging good,
That bright, eternal beacon, by whose ray
The voyager of time should shape his heedful way.

BRYANT

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՍՏԵՐՆ ՅԱՅՐՈՍԻ

Սպառեալ Յայրին հաւոկ հագագին շնչավար .
 Ու ահա թըռեաւ աղջկանն հոգեակ.
Պատեալ յօթոց մահու զմարմինըն դալար՝
 Եդին բացեայ մըլթին մեկնակ :

Իսկ մօրն արկեալ զականողիս ի խոնարհ՝
 Ի ծըղէքեկն յաւիւր ծաղիկ : —
Հողմն հաւաքող անց ընդ այգ . կա՛ , մի՛ դողար .
 Խոնջ են անդամքն ահաւադիկ .

Մի՛ զարհուրիր ի ձիւնափայլըդ ծնօտից
 Յոր ծածանի լոյսն ի թալուկ .
Միայն ճաճանչ վարագուրին բոսորից
 Պատրէ զաչաց քոց երեւուկ :

Ո՞չ դու ինքնին կափուցեր զաչս անկենդանս ,
 Զփափկիկ զարկին զգածեր ըղկաց .
Եւ ո՞չ շըթամբդ հաւաքեցեր զհառաչանս՝
 Որ ըղհողին եզերծ ի բաց :

Անմռունչ անգոյն կայ յանկողնի ,
 Եւ չառնու զձայն քայլերդ յուշիկ .
Իբր յանցորդէ ՚նդոտնեալ ծաղիկ գարնանի
 Ու ի ձիւնեղէն անկեալ խըշտիկ :

Խոյս ետ եւ մայրն ի սենեկէն մենական .
 Մընաց աղջիկն անմոյն լռին :
Ցըրտինք են գաւազքըն փըղոսկրեայք զինչ գամքան ,
 Ու երկթամած մատունք մըլթին :

THE RAISING OF JAIRUS'S DAUGHTER

They have watched her last and quivering breath,
 And the maiden's soul has flown;
They have wrapped her in the robes of death,
 And laid her, dark and lone.

But the mother casts a look behind,
 Upon that fallen flower, —
Nay, start not — 't was the gathering wind:
 Those limbs have lost their power.

And tremble not at that cheek of snow,
 O'er which the faint light plays;
'Tis only the crimson curtain's glow,
 Which thus deceives thy gaze.

Didst thou not close that expiring eye,
 And feel the soft pulse decay?
And did not thy lips receive the sigh,
 Which bore her soul away?

She lies on her couch, all pale and hushed,
 And heeds not thy gentle tread,
And is still as the spring-flower by traveller crushed,
 Which dies on its snowy bed.

The mother has flown from that lonely room,
 And the maid is mute and pale;
Her ivory hand is cold as the tomb,
 And dark is her stiffened nail.

Բազուկ ի լանջ խուսափէ մայրըն ցաւած
Ցաղէտ վշտացըն գլխակոր.
Մերժէ զխընդի եւ զհեշտ խորհուրդս ի մըտաց,
Եւ չիշխէ լալ արտասուաթոր:..

Այլ օ՛ն, լուարուք. ո՞ր է անուն՝ զոր լըսէն. —
Բայց բաղխի ՚նդ սիրտ վիմաքարակ:
« Ցիսուս, աւէ, իցէ՞ կարող ինչ տաէն.
Զի եւ դըստերն իմոյ հոգեակ »:

Իսկ նա մատչի առ ցուրտ սպիտակըն մահիճ,
Եւ խոնարհի յանըզգայ դէմս: —
Միթէ չիցէ՞ երկնազօր՝ ձեռն այն հըպիչ: —
Դաստ աղջըկանն ըզգայ ինչ ջերմ.

Եւ վարդագոյն գառնայ յերակս արիւն թարմ.
Խոյս տան մահուն ահեղ մըթարք.
Կանգնի հասակըն. շարժին ոտք քաղցանարմ,
Փայլէն ի բիբսըն կեանք պայծառք:

Her mother strays with folded arms,
    And her head is bent in woe;
She shuts her thoughts to joy or charms;
    No tear attempts to flow.

But listen! what name salutes her ear?
    It comes to a heart of stone;
«Jesus,» she cries, «has no power here;
    My daughter's life has flown.»

He leads the way to that cold white couch,
    And bends o'er the senseless form.
Can his be less than a heavenly touch?
    The maiden's hand is warm!

And the fresh blood comes with roseate hue,
    While Death's dark terrors fly;
Her form is raised, and her step is true,
    And life beams bright in her eye.

N. A.

Ի ՄԱՀ ԲԱՐԵԿԱՄԻ

Կալ զարտասուս. զի է նոցա երանի՝
Որոց անցին աւուրք, լռեցին աշխատանք։
Հանգիստ մեր առ հօգովք ցայգուն վարանի,
Եւ զմիջօրեայն արեւ՝ մըթնեն տառապանք։

Առ քրտնաջան լաւութեան դառըն վաստակ,
Առ վըշտըմբեր ցաւոց մըղձկեալ հառաչանս,
Իւ առ հաւատս՝ որ է քաջաց մրցանակ,
Երկինք շնորհեն վարձ ըզմահու մեզ տուգանս։

Զի՞ երջանիկ՝ որոց գընան ամք առհուն
Իբրեւ զթըռուիչ գիշերային աստղավառ.
Ոչ բիծ մեղաց ոչ մէգ լալեաց է նոցուն՝
Որոց ընթացք են ուղղ, անամպ և պայծառ։

Ո՛հ, զի՞ տըխուր ընդերկարեալ ընթացք մեր։ —
Այլ ի շողս երկնից ըստուերքն հալածին
Յաւերժականն աւուր ճաճանչ լուսաբեր
Փառազարդէ եւ զգերեզման իսկ ինքնին։

Կալ զարտասուք արդ. երջանիկքն ի բարձունս
Զհօգւոյ միոյ տօնեցին ծնունդ երկնաւոր.
Նոր երգեն երգ սիրոյ եւ նոր խնդութիւնս։
Հի՞մ տրտմութիւն տիրէ յերկրի սըգաւոր։

ԱՆԴՐ · ՆՈՐԴՈՆ

ON THE DEATH OF A FRIEND

O stay thy tears; for they are blessed,
Whose days are passed, whose toil is done;
Here midnight care disturbs our rest,
Here sorrow dims the noon-day sun.

For labouring virtue's anxious toil,
For patient sorrow's stifled sigh,
For faith that marks the conqueror's spoil,
Heaven grants the recompense, to die.

How blessed are they, whose transient years
Pass like an evening meteor's flight!
Not dark with guilt, nor dim with tears;
Whose course is short, unclouded, bright.

O cheerless were our lengthened way;
But heaven's own light dispels the gloom,
Streams downward from eternal day,
And casts a glory round the tomb.

Then stay thy tears; the blessed above
Have hailed a spirit's heavenly birth,
Sung a new song of joy and love;
And why should anguish reign on earth?

ANDREWS NORTON

ԵՐԿԻՐ ԵՐԱՆԵԼԵԱՑ

Ո՜հ, յանցանել գընալ ժամուցըն կենաց,
Ի ժամանել գալ մահուն թուխ ըստուերաց,
Ոչ եւս է քուն, ոչ եւս հանգիստ վայրապար,
Այլ փառք բացեալ անպատրըւակ՝ երջանկաց։

Սուրբ ի մեղաց էր նոցին ելն երկնաչու.
Եւ Քրիստոս ինքն ելցէ ՚նդ առաջ այցելու.
Անձնիւր անկցի անդ պատմուճան լուսեղէն,
Նըմին նըման տիրակերպ ջինջ փայլածու։

Սիրտք հրաժարեալք հանդիպեսցին անդանօր
Ի սուրբ ի քաղցր ի խաղաղ զօդ միաւոր.
Ոչ եւս խցեն անդ հեծութիւնք, ոչ եւս ցաւք
Ըստիպեսցեն զնոսա ի զեղջ սըգաւոր։

Այլ ընդ հոգւոց երանելեաց եւ պայծառ
Ինքեանց նմաննեաց՝ նըւագեսցէ զուարթնոց պար,
Եւ ցոլասցի յամենեցուն պատկեր լոյս
Յարեգականց՝ որ ոչ բերցին ի խոնարհ։

Մի՛ խռովեսցեն անդանօր զօդըս մըրըրիկք.
Եւ մի՛ կիրք իշխեսցեն անդ հանել ճիկ.
Այլ համայն հաշտ, երեկորմնեայ իբրեւ սիւգ
Զի հառաչէ եւ նըւաղի խաղաղիկ։

Քանզ՝ ի ճակատ նոցա զըրըբիկըն շնորհաց
Տարածանէ անդ մարդասէրն ինքն Աստուած,
Լուսազարդեալ շուրջ զաթոռովըն զոգիս
Իւրանըման ճառագայթիւք փառազգեաց։

ԲԻՊՈՏԻ

THE LAND OF THE BLEST

O, when the hours of life are past,
And death's dark shade arrives at last,
It is not sleep, it is not rest;
'Tis glory opening to the blest.

Their way to heaven was pure from sin,
And Christ shall there receive them in:
There, each shall wear a robe of light,
Like his, divinely fair and bright.

There, parted hearts again shall meet,
In union holy, calm, and sweet;
There, grief find rest; and never more
Shall sorrow call them to deplore.

There, angels will unite their prayers
With spirits bright and blest as theirs;
And light shall glance on every crown,
From suns that never more go down.

No storms shall ride the troubled air;
No voice of passion enter there.
But all be peaceful as the sigh
Of evening gales, that breathe, and die.

For there the God of mercy sheds
His purest influence on their heads,
And gilds the spirits round the throne
With glory radiant as his own.

W. O. B. PEABODY

ԱԲԵՍԱՂՈՄ

Ի քուն կան ջուրք. եւ արծաթեայ քօղ ցայգու
Շուրջ տարածեալ է զմըկանամբք Յորդանու.
Դի որով բիւրղեայ մանեակք յորձից բարախին
Համգոյն անդորր ու անդուլ զարկաց ներնջողին ։
Շամբք պիշք յեզերս եւ ուռեննեաց վարսք քնքոյշ
Յառեալք յալեաց խաղս՝ ոչ յիշեն զհողմն անոյշ.
Ճապաղ ցօղունք՝ զորոց ծաղկունս՝ այն ալեք
Դայեկաբար սընուցանեն յիւրեանց գիրկ,
Համդարտօրէն տեղի տըւեալ կըքեցան,
Եւ վայելուչ ձեւով ծըռաբեալք՝ անշարժ կան ։
Ո՛հ, քանի՜ ազդողագոյնըս ընութիւն
Ճառէ՝ պայծառ դիմօք վշտաց խոկ մարդոյն,
Թէ հաստատեալ է նա ի կեանս լաւագոյն ։ —

Մարմին Դաւթի արքայի է խոնջ վաստակ.
Խուսեալ լըքեալ զԵրուսաղէմըն քաղաք,
Գայ զկայ առնու ի Յորդանու գետափին.
Վայր մի գուլ տալ պարտասելոյ բանակին ։
Յառաւօտուն սիւգ՝ որ մեղմիկ տատանի,
Առ շուրջըն զով պարգէ զճակատ հողանի.
Քանզի սքօղեալ ի ողդակիր վարագոյր,
Եւ տեսանել ոչ եւս յուսայր զամբոխ իւր.
Որ արդ խըմբեալ զնովաւ ի մարգ դալարի՝
Կարեկցաբար այր ընդ ընկեր բարբառի.
Ու ի ծունր իջեալ՝ եկն յարեւուն ամբառնալ՝
Գլուխ յափս եդեալ՝ յաղօթըս զոյգ նոցին կալ ։
Ա՛հ. երբ ճընշեալ է սիրտ, եւ դառըն խորհուրդք
Խուռըն հոծեալ խռովեն խնդրեն արձակուրդ,
Երբ մարդկային վարկպարազի սփոփիչ բանք՝
Անմըխիթարք ծաղու թըւին հեթեթանք,
Սիրտըն զեղուն եւ շըջափակ՝ Երբ յայնժամ
Յորդորաբար բղխէ-զաղօթս ինքնակամ ։ —
Եռանդագին եւ քաղձանայն նա մաղթէր

ABSALOM

The Waters slept. Night's silvery veil hung low
On Jordan's bosom, and the eddies curled
Their glassy rings beneath it, like the still,
Unbroken beating of the sleeper's pulse.
The reeds bent down the stream : the willow leaves,
With a soft cheek upon the lulling tide,
Forgot the lifting winds; and the long stems,
Whose flowers the water, like a gentle nurse,
Bears on its bosom, quietly gave way,
And leaned, in graceful attitudes, to rest.
How strikingly the course of nature tells,
By its light heed of human suffering,
That it was fashioned for a happier world!

King David's limbs were weary. He had fled
From far Jerusalem; and now he stood,
With his faint people, for a little rest
Upon the shore of Jordan. The light wind
Of morn was stirring, and he bared his brow
To its refreshing breath; for he had worn
The mourner's covering, and he had not felt
That he could see his people until now.
They gathered round him on the fresh green bank,
And spoke their kindly words; and, as the sun
Rose up in heaven, he knelt among them there,
And bowed his head upon his hands to pray.
Oh! when the heart is full, — when bitter thoughts
Come crowding thickly up for utterance,
And the poor common words of courtesy
Are such a very mockery, — how much
The bursting heart may pour itself in prayer!
He prayed for Israel; and his voice went up
Strongly and fervently. He prayed for those

Վասն Յակոբայ, եւ յաղագս այնց՝ զորոց սէր
Իբրեւ վահանս ամուր զիւրեաւ ածեալ էր.
Եւ հառաչումն հոգւոյն ի գող հարկանէր։
Իսկ, ո՜հ, վասն իւրն Աբսաղոմայ վառաշըւէր,
Աբսաղոմայ, որ մոռացաւ զիւրըն սէր, ,
Պայծառակերպ անձինն այն սեգ գեղանի,
Որ յօրացեալ ի զէն ի զարդ իշխանի՝
Ամբարձեալ գայր ընդդէմ որդւոյն լի սիրով,
Վասըն նորա՝ յանդիմանկաց ի գործով
Մաղթանս ուժգինս եւ քաւութիւն աղերսէր,
Զի խօլ չարեացըն մոռացօղ լիցի Տէր։

. . . .

Կազմեն պատանքն, եւ որ նընջէն ընդ նովաւ՝
Ի հող մահու իջանելոց է տակաւ.
Եւ խորշխորշեալքն անկեալ խաղաղ ի յերբեւ
ԶԱբսաղոմայ գեղապատշաճն յայտնեն ձեւ.
Անդերձ հերաց մետաքսադեղըն խոպոպ՝
Ի կերպասեայն ցիր ճապաղեալ զարդուց ծոպ,
Պաղպաջէ զոյգ որպէս երբեմն յօդս ըոփիւռ
Ծածանէին ի ժամ խաղուցն հեշտադիւր՝
Դըստերց Յուդայ լըւացեալ մատամբք ձիւնաթոյր։
Գագաթնադաշըն իւր կայ եդեալ յոտից դէմ.
Վերջազարդ դրօշն որ սաւառնէր ի Սաղէմ՝
Կայ կորադարձ. ու ականակապ վաղըրն վառ՝
Որ զերախաւն արձակէր ցոլըս պայծառ,
Առ ծածկելով դընի գլխով վայրապար։
Խաղան գընեան առ նովաւ վաշտք արքունի,
Ցիւրաքանչիւր զինուորութեան օրինի.
Եւ առաջնորդ նոցին Յովաբ՝ այր արի՝
Ակն անքըթիթ ի դադարս անդ կայ յերի,
Իբրու զի մի՛ յանկարծ յառնէ որ նընջէն։
Եւ ահա հեղ գարշապարք յունկնըն հնչեն։ —
Զեռն ի դաշոյն տանի. Թմըկի կարծէ ձայն.
Այլ գլխակոր գայ յերեւան անդ արքայն։
Դաշըն ձայնիւ հրամայէ զոյգըն գընդին,
Ու ելեալ գընայ, թողեալ ըզնա եւ ըզդին։
Լուռ կաց արքայն, մինչեւ ամեն ձայն հատաւ.
Յայնժամ ըզքուրձ զիմաց քօղոյն մերկացաւ.
Եւ վերառեալ ըզվարագոյր պատանաց՝

Whose love had been his shield; and his deep tones
Grew tremulous. But, oh! for Absalom —
For his estranged, misguided Absalom —
The proud, bright being, who had burst away
In all his princely beauty, to defy
The heart that cherished him, — for him he poured
In agony that would not be controlled,
Strong supplication, and forgave him there,
Before his God, for his deep sinfulness.

. . . .

The pall was settled. He who slept beneath
Was straightened for the grave; and, as the folds
Sunk to the still proportions, they betrayed
The matchless symmetry of Absalom.
His hair was yet unshorn, and silken curls
Were floating round the tassels as they swayed
To the admitted air, as glossy now
As when, in hours of gentle dalliance, bathing
The snowy fingers of Judea's girls.
His helm was at his feet: his banner, soiled
With trailing through Jerusalem, was laid,
Reversed, beside him; and the jewelled hilt,
Whose diamonds lit the passage of his blade,
Rested, like mockery, on his covered brow.
The soldiers of the king trod to and fro,
Clad in the garb of battle; and their chief,
The mighty Joab, stood beside the bier,
And gazed upon the dark pall steadfastly,
As if he feared the slumberer might stir.
A slow step startled him. He grasped his blade
As if a trumpet rang; but the bent form
Of David entered, and he gave command,
In a low tone, to his few followers,
And left him with his dead. The king stood still
Till the last echo died: then, throwing off
The sackcloth from his brow, and laying back
The pall from the still features of his child,

Յորդուցն իւրոյ խաղաղելոց երեսաց,
Խոնարհեցոյց ըզգլուխն ի դէմըս նորին,
Եւ զանարգել արձակեաց ձայն ցաւագին.

«Վա՜հ ինձ, ազնիւ որդեակ, մեռեա՜լ կաս եւ դուն.
Մեռեա՜լ ես դու՝ հաստատեալդ ի գեղ աննըման.
Զիա՞րդ իշխեաց մահ սքօղել զաչերդ փաղփուն,
Եւ զհրապոյրս թողուլ հերացդ անծածան.
Զիա՞րդ վարէ զքեզ ի տապան անդըր լուռ,
Աբեսաղոմ, որդեակ իմ կուռ։

Ճակատ քո պաղ, որդեակ, ածէ ինձ սարսուռ,
Ցորժամ ձըգեմ ըզքեզ ի ծոց ի գըգուանս.
Ո՜հ, իցէ՜ւ, զարկք իմ թընդալին արդ յախուռն
Որպէս քընարք լարեալք՝ ըզքեւ յաղպատանս։
Ո՞ տայր լսել զշըրթանցդ Հա՜յր իմ՝ կաթոգին,
Աբեսաղոմ, արդ ցուրտ լռին։

Աւա՜ր եղեր շիրմին։ Իցեն ինձ դուսանք,
Իցեն նուագաց եւ պատանեաց ինձ ձայնք զուգ,
Իցեն իսկ ինձ ծիրանեկերպ մըթնեալ կեանք,
Եւ առ զեփիւռ կախեալ վարսից թուխ կաւածոյք.
Այլ դու ձայնիւ քաղցրաբարբառ՝ դու ոչ եւս
Աբեսա՛ղոմ, առ իս գայցես։

Ո՜հ, յորժամ սիրտս այս ճընշեսցի վըշտահար
Հուպ ի բեկումն՝ հանդոյն ջախջախ եղեգան,
Ի՞բր ի նուաղելն իւր՝ խնդրիցէ սէր՝ հընար
Քեզ լսելի զյետին առնել զիւր նըշան։
Քաղցր իցէ ինձ ու ի մէջ մահուն մըթարդել
Աբեսաղո՛մ, զքեզ տեսանել։

Կա՛ց արդ բարեաւ։ Ո՜հ, քանի՜ դառն է հրաժեշտ
Ցորժամ ըզքեւ տարածի մահ իբրեւ քուն։
Իսկ մի՞շտ քո ժամս։ — Ո՜հ, եւ բաժակս է ինձ հեշտ,
Թէ դառնութեամբն այն քաւէիր դու համբուն։
Ո՜հ, թէ զքեզ Տեառն իբրու զթափառ էր կոչեալ
Աբեսաղո՛մդ իմ մոլորեալ»։

He bowed his head upon him, and broke forth
In the resistless eloquence of woe:

« Alas! my noble boy! that thou should'st die!
Thou, who wert made so beautifully fair!
That death should settle in thy glorious eye,
And leave his stillness in this clustering hair.
How could he mark thee for the silent tomb,
My proud boy Absalom!

« Cold is thy brow, my son! and I am chill,
As to my bosom I have tried to press thee.
How was I wont to feel my pulses thrill,
Like a rich harp-string, yearning to caress thee,
And hear thy sweet « *my father* » from these dumb
And cold lips, Absalom!

« The grave hath won thee. I shall hear the gush
Of music, and the voices of the young;
And life will pass me in the mantling blush,
And the dark tresses to the soft winds flung; —
But thou no more, with thy sweet voice, shall come
To meet me, Absalom!

« And, oh! when I am stricken, and my heart,
Like a bruised reed, is waiting to be broken,
How will its love for thee, as I depart,
Yearn for thine ear to drink its last deep token!
It were so sweet, amid death's gathering gloom,
To see thee, Absalom!

« And now, farewell! 'Tis hard to give thee up,
With death so like a gentle slumber on thee. —
And thy dark sin! — Oh! I could drink the cup,
If from this woe its bitterness had won thee.
May God have called thee, like a wanderer, home
My erring Absalom!

Ծածկեաց ըզդէմսն ու եկաց կըքեալ յորդին իւր.
Այլ՝ ակնարկեալ ի նա եւ քաղցր եւ տըխուր.
Բուռն ըզձեռացն եհար ի գող ու աղօթկէր.
Եւ յաստուածութեան իմն ըզգեցեալ քաջալէր՝
Յարեաւ հանդարտ, զըսպեաց զպատանսն վայելուչ,
Ու եթող ըզնա որպէս ի քուն հեզաշունչ։

Ն · ՌԻԻԼԼԻՍ

He covered up his face, and bowed himself
A moment on his child: then, giving him
A look of melting tenderness, he clasped
His hands convulsively, as if in prayer;
And, as a strength were given him of God,
He rose up calmly, and composed the pall
Firmly and decently, and left him there,
As if his rest had been a breathing sleep.

N. P. WILLIS

ՄԵԿՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Սիրեմ առ վայր մի տալ խոյս
Ի բազմազբաղ կենցաղոյս ,
Ու ի հեզանուէր գոհութիւն
Կալ՝ յիջանել երկնիկուն ։

Սիրեմ ցօղել յամայիս
Ըղըղձականըս լալիս ,
Առնել բարեաց յիշատակ
Անդ՝ ուր լսէ Տէր միակ ։

Սիրեմ յիշել զնախնիին գութ
Եւ զապագային մաղթել գիւտ .
Զամենայն ցաւս եւ հառաչ
Դընել Հաստչին ընդ առաջ ։

Սիրեմ հայել յուսական
Ցերկնից պայծառ տեսլական ,
Իւ ոյժ սրտիս նորոգի
Մինչ հարկանէ վերջա զանգի ։

Օ՜շ, թէ ճաճանչն իւր յետին
Ցաւարտ աւուրըս վշտին՝
Լինէր խաղաղ իբր այս ժամ,
Եւ հանէր յօրն յամերամ։

Ա. Ա.

RETIREMENT

I love to steal a while away
From every cumbering care,
And spend the hours of setting day
In humble, grateful prayer.

I love in solitude to shed
The penitential tear,
And all His promises to plead,
Where none but God can hear.

I love to think on mercies past,
And future good implore,
And all my sighs and sorrows cast
On him whom I adore.

I love by faith to take a view
Of brighter scenes in heaven:
Such prospects oft my strength renew,
While here by tempests driven.

Thus, when life's toilsome day is o'er,
May its departing ray
Be calm as this impressive hour,
And lead to endless day.

N. A.

ԳԱՆԳԱՏ ԿՈՒՐԻ

Ա՜հ, ո՞ւր իցէ այն ցանկալի
Պայծառութեան տեսութիւն,
Որ ի մթութեան մէջ փայլի,
Ցրուէ զգիշեր իսկ համբուն:

Ա՜հ, ո՞ւր են այն ըղձմայլմունքն՝
Զոր կարէ տիւըն բերել,
Սրտի ու աչաց ըղձօտանք՝
Որք բաւիցեն զայն կըրել:

Ի խորախոր ես յանձուկ
Ու ի լըռութեան տառապիմ,
Զի տեսութեան գեղաշուք
Բնաւ երբեք ոչ հանդիպիմ:

Ասեն ինձ այլք՝ թ՝ երկինն
Քաղցր է ի գոյն ծիրանի,
Եւ թէ ծովու ծոց անհուն
Երագ երագ ծածանի:

Անթիւ, ասեն, աստեղք կան
Որք ի բարձունս անդ վառին,
Ցորժամ յերկինս անսահման
Խաղան ընթացք գիշերին:

Այլ աւա՜ղ, զի վասն իմ
Գեղեցկութիւն ոչ եւս է.
Ինձ՝ յոր տեղի եւ փախչիմ՝
Փայլումն եւ շնորհք՝ անցեալ է:

Սակայն եւ իմ միայնոյս
Տուեալ է հէք խշտեկի՝
Կայծ մ'ի սըրտիս բոցալոյս,
Վառեալ յերկնուստ իսկ անտի:

THE BLIND MAN'S LAMENT

O where are the visions of ecstasy bright,
That can burst o'er the darkness, and banish the night?

O where are the charms that the day can unfold
To the heart and the eye that their glories can hold?

Deep, deep in the silence of sorrow I mourn;
For no visions of beauty for me shall e'er burn!

They have told me of sweet purple hues of the west,
Of the rich tints that sparkle on Ocean's wide breast:

They have told me of stars that are burning on high,
When the night is careering along the vast sky;

But alas! there remains wheresoever I flee,
Nor beauty, nor lustre, nor brightness for me!

But yet, to my lone, gloomy couch there is given
A ray to my heart that is kindled in heaven;

Նա սփոփէ զմայլ ճանապարհ
    Ինձ ի հովտին արտասուաց,
    Դիւրէ սրտին ծանրատար,
    Արգահատէ իմ վշտաց։

Օր մի, ասէ, եկեսցէ,
    Ցորում գիշեր խափանի․
    Եւ քո հոգի վայր գտցէ՝
    Ուր տխուր ոչ մնանի։

ՈՒՈԼԼԻՍ ԻՍԴԳԸՈՆ

It soothes the dark path through this valley of tears:
It enlivens my heart, and my sorrow it cheers:

For it tells of a morn when this night shall pass by,
And my spirit shall dwell where the days do not die.

JAMES WALLIS EASTBURN

Ի ԹՈՂՈՒԼՆ ԶՏՈՒՆ Ի ԽՆԴԻՐ ԱՄՈՔԱԳՈՅՆ ԿԼԻՄԱՅԻ

«Ես ինքնին երթայց առաջի քո,
եւ զետեղեցից զքեզ։»
— Ելք, ԼԳ, 14։

Կատարեա՛, Տէր, ըղձան խոստմանդ անսուշակ
Մինչդեռ թողումս արդ զիմ ալընիկ օրրանակ.
Քաղցրը սրտիս բնակարան՝ է միշտ պատրաստ
Եթէ դու լցես աստ։

Ընդ հովանեաւ թեւոց քոց կամ եւ մընամ,
Ո՛վ տուն իմ, ո՛վ ծածկոյթ, հանգիստ յամերամ.
Անդ ապաստան, զերծ ի վտանգաց ու ակներեւ՝
Հոգիս այս գոհ է քեւ։

Սիրտ իմ ի քում ներկայութեան հանդարտի,
Մութ մըռատանիջ քոյին լուսով փարատի.
Դառըն կասկածք եւ հոգք ալխուռք խաղաղին,
Եւ համայնք ծիծաղին։

Վասր ի վայրէ զվըան փոփոխել ներքեւհի՝
Մի եւս ինձ յայսմ հեռաէ իցէ դժպըհի,
Եթէ քոյին ներկայութիւն յարակայ՝
Անցորդիս խրախոյս տայ։

Լայնատարած երկիրս է քո բովանդակ.
Ընդ որ եւ կողմըն դիմեցից ոտնարձակ՝
Աչք քո հային ընդ այն անվրէպ աննայեր
Եւ ըզտիւ եւ զգիշեր։

ON LEAVING HOME FOR A MILDER CLIMATE

« My presence shall go with thee: and
I will give thee rest. »

Exodus, XXXIII. 14.

This gracious promise, Lord, fulfil,
Now that I leave a home so dear;
My soul's sweet home is present still,
If Thou art near.

Beneath Thy wings if I remain,
My home! my hiding-place! my rest!
Sheltered, and safe, and free from pain,
My soul is blest.

Thy presence fills my mind with peace,
Brightens the thoughts so dark erewhile,
Bids cares and sad forebodings cease,
Makes all things smile.

This striking of my 'pilgrim tent
No longer mournful will appear,
If Thy reviving presence lent
The traveller cheer.

The spacious earth is all Thine own;
What land so'er my steps invite,
That land Thine eye will rest upon,
By day, by night.

Եթէ դարձեալ տեսից ըղձանքն իմ նախկին,
Եւ թէ յուսոյ երկիր ըղձունչ տաց վերջին,
Տէր, յերեսաց քո միայն մի զրկեցայց
Թէ կեցից թէ մեռայց:

Ի քեզ, ով իմ աստուածային ապաւէն,
Հանապազօր պանդխտութեան կեանքս անցցէն.
Մինչեւ ըղքաղցր եւ սուրբ հանգիստ իմ յետին
Գըտից քեւ ի յերկին:

ՉԱՐԼՈԴ ԷԼԼԻԸԴ

Whether again my home I see,
    Or yield on foreign shores my breath,
Take not Thy presence, Lord, from me,
    In life or death.

In Thee, my hiding-place divine,
    Be rest throughout life's journeyings given:
Then sweeter, holier rest be mine,
    With Thee in heaven!

CHARLOTT ELLIOTT

ՀՆՁՈՂՆ ԵՒ ԾԱՂԿՈՒՆՔ

Է ոմն Հնձող, որոյ կոչի Մահ անուն.
Եւ շուրջ արկեալ սուր մանգաղիկ՝
Միով շընչով հնձէ զցորեանըն հասուն,
Եւ զընդ նըմին բուսեալ ծաղիկ:

«Ըզգեղեցկան, ասէ, ընդէ՞ր անտես զանց.
Ու անհամ միայն ըզհասկ առնուք:
Թէպէտ եւ քաղցր է ինձ բուրումն այս ծաղկանց,
Այլ դարձուցից յետս ըզբնաւ զոքս»:

Եւ երկիւղիւ իմն հայելով ընդ ծաղկունս,
Թօշնեալ թերթիցըն տայր համբոյր.
Եւ հոյլ ի հոյլ հաւաքելով ի խրձունս՝
Դրախտապետին կազմէր յանդոյր.

«Զըքնաղ ծաղկունքս այս՝ տեառն իւրեանց են պիտոյ,
Ասէր Հնձողըն քմծիծաղ,
Երկրիս այսմիկ ողջա նըւէրք որդոյ,
Այնմ՝ ուր եղեւ նա տղայ մատաղ:

Ի լուսեղէն հովիտս երթեալ փթթեսցին,
Փոխատընկեալք իմով խնամով.
Եւ ըղսըրբոց՝ բողբոջազարդք՝ հիւսեսցին
Սպիտակափայլ պատմուճանով:»

Եւ աղէկէզ մայրն արտասուօք ցաւագին
Տայր ըղծաղկունս զոր յոյժ սիրէր.
Քանզի դարձեալ ի լուսեղէն ի հովտին
Զնոսա գտանել անդ ակն ունէր:

Ո՛հ, ոչ ցասմամբ, ոչ յանխընայ եւ անգութ
Եկըն Հնձողըն յայնմ աւուր.
Հրեշտակ ոք յայց եկ ի յերկիր գալարուտ,
Եւ առ տարաւ զծաղկունքն յաղուր:

ԼՈՆԿՖԵԼԼՕ

THE REAPER AND THE FLOWERS

There is a Reaper whose name is Death,
And with his sickle keen,
He reaps the bearded grain at a breath,
And the flowers that grow between.

«Shall I have nought that is fair? » saith he;
Have nought but the bearded grain?
Though the breath of these flowers is sweet to me,
I will give them all back again.

He gazed at the flowers with tearful eyes,
He kissed their drooping leaves;
It was for the Lord of Paradise
He bound them in his sheaves.

«My Lord has need of these flowerets gay, »
The Reaper said, and smiled;
« Dear tokens of the earth are they,
Where he was once a child.

«They shall all bloom in fields of light,
Transplanted by my care,
And Saints upon their garments white,
These sacred blossoms wear. »

And the mother gave, in tears and pain,
The flowers she most did love;
She knew she should find them all again
In the fields of light above.

O, not in cruelty, not in wrath,
The Reaper came that day;
'T was an angel wisited the green earth,
And took the flowers away.

H. W. LONGFELLOW.

ԱՂՋԻԿՆ ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ

Քոյր իմ, ըստէպ ըստէպ սփռին քօղք մահուան.
Հարսու կընիքըն այն ցըրտին յիմըս ճակատ.
Խանց գալար սրտիս երազ տխրական.
Ահաւադիկ լուծանին լարքս ոսկեպատ։

Թռուցեալ Ոգի յարտասուազարդ աթոռոյն՝
Փարի զինեւ հրեշտակային լուսոյ նման.
Եւ ըղձիցս առեալ թեւըս գայ Գըթութիւն՝
Ուղղել զհոգիս ի սքանչելի հրաժարմանն։

Քոյր իմ, թողեց եւ զքեզ, ըզքեզ հուսկ վերջին,
Մեն ի մեռեալըս ողբասէր միայնակ.
Ըզքեզ, կոկոն, յորայ տաղարթ գեղնագին՝
Թեւք արամութեան ցօղեցին ցօղ ցըրտունակ։

Թէ լուսեղէն ի գաւառացն երջանիկ
Սէր բաւիցէ զծնունդ իւր յիշել մաշացու,
Եւ ըղձլցաց գիշերին առնել անուշիկ,
Ոչ եւս յերկրի ասա ներղիցիս, քոյր իմ Դու։

Ուր ցօղաթուրմ քնքոյշ կոկոն գեռաբոյս
Վերատապէ բուրմունս յայերս սրբազան,
Եւ ուր զըտին զիրեար որք ցուրտք են յայժմուս՝
Անդանօր քեզ հոգիս լիցի յանդիման։

Առ մեռուցեալ տապանիս դիր ծունըր դու
Ի շընչել անդ ամարանի մեղմ հողմոյ,
Ցերթալ փառօք յոլեաց ցոլակն արեւու
Յովկիականն ի ծոց՝ հանգիստ իւր քընոյ։

Անդ ծունըր դիր, եւ բարձրացո ի յերկինս
Զինչ աղօթեա միայնութեանդ ի պահու.
Լուսահոգիկ՝ օրհնեսցեն զուխտըս քոյին.
Պսակեալ մեռելն ընդ հառաչանքըդ պչնու։

THE DYING GIRL

Sister, death's veil is gathering fast;
The chilly seal has marked my brow;
This young heart's mournful dream is past:
The golden cords are severing now.

The spirit of tear-gemmed throne
Bounds o'er me with angelic light;
And Mercy, on Love's wings, hath flown
To guide my soul's mysterious flight.

I leave thee, sister, — thee, the last,
A lone one, drooping 'mid the dead —
A bud, o'er whose pale leaf is cast
The blight, from Sorrow's pinion shed.

If from the blessed realms of light,
Love still may own its mortal birth,
May soften still Affliction's night,
Thou shalt not, sister, pine on earth.

For where the young buds' dewy fold
Flings hallowed incense on the air,
Where they once met who now are cold,
This soul of mine shall meet thee there.

Kneel thou beside my lonely grave,
When summer breezes o'er it sweep,
When yon proud orb, that gilds the wave,
Sinks glorious to his ocean sleep.

Kneel, and the vow thou breathest there,
At that lone hour, shalt float on high. —
Spirits of light shall bless thy prayer,
The dead, the crowned, shall greet thy sigh.

Ահա այժմ մընա՛ս բարեաւ. զի երգ հրաշագան
Հրեշտակայինց նըման լըսեմ ըղձարտիւս.
Միթէ ահեղ դատաւորին իջէ ձայն,
Նըշան ձայնի որ ի կենաց կոչէ զիս :

Այո. խորոց արարածոցըս Վարիչ
Որ էն Աստուած եւ ինձ հրաման զի երթամ
Յարքայութիւն՝ փառաց Նորին Ներբողիչ,
Ցազատացեալ հոգւոց ի տուն յաւիտեան :

Ա. Ա.

And now, farewell! Strange music floats,
Like angel breathings, round my heart.
Are those the Avenger's awful notes?
The signal tones, that life must part?

Yes, yes, the One, the God, who sways
Creation's dephths, hath bid me come
To seek the realms that hymn His praise,
The franchised soul's eternal home.

N. A.

ԱՌ ՀԱՒՆ ՋՐԱՅԻՆ

Ո՞ւր արդեօք յէջը ցօղոյ,
Յերկնից շիկնելն ի հուսկ շաւիղ տուընջենի,
Ի հեռաւոր խնդրես ի խորս վարդենի
Զառանձնակ ճանապարհ քոյ։

Ի նանիր աչք հաւորսին
Ի թռիչդ յաւետալ բացականն՝ քեզ նիւթէ չար.
Ի կարմրութեան երկնից՝ զինչ թուխ մի նըկար
Կերպարանքդ ի բաց սահին։

Ո՞ւր արդեօք զըղճին պըտոու
Խընդրես յեզերս տղմուտ, եւ զգետ յորդառատ,
Կամ տատանէր ծովափ կոհակաց վեր եւ վայր
Յեզեր բարկ Ովկիանու։

Զօրութիւն է՝ որոյ խնամ
Յանհետ ափունս յայն քեզ հորդէ ճանապարհ,
Յածիլ յանհուն յանապատ օդս ընդերկար
Անկորուստ եւ ողջանդամ։

Զայերս նուրբ եւ ըղձըլրանն
Զօր ամենայն թեւօք կոծես բարձրութիւ.
Այլ մի խոնջեալ՝ յողջոյն երկրիս՝ դադարիր,
Թէ եւ ցայգ մերձի մըթին։

Խուն մի եւս, եւ հասցէ գոյր.
Փոքըր միւս եւս ու ամարանոց հասցես տան, —
Յերամդ հասցես, ընդ հուոյ ի յարկ քո բնական
Սփռեսցի կընիւն անդոյր։ —

Ահա դու գնացեր ի բաց.
Անդունդք երկնի զգեմքդ հեռաստոյդ արարին.
Այլ քոյ յուղւոյղըս դրոշմեցաւ խրատ խորին
Եւ կացցէ անդ անմոռաց։

Որ վարէն յօդս անշաւիղ
Ծըրից ի ծիրս ըզքո թըռիչս անխոտոր,
Յերկար յուղւոյս՝ յոր երթայցեմ մենաւոր՝
Ուղղեսցէ եւ զիմ շաւիղ։

ՊՐԱՅԷՆՏ

TO A WATERFOWL

Whither, 'midst falling dew,
While glow the heavens with the last steps of day,
Far, through their rosy depths, dost thou pursue
Thy solitary way?

Vainly the fowler's eye
Might mark thy distant flight to do thee wrong.
As darkly pointed on the crimson sky,
Thy figure floats along.

Seek'st thou the plashy brink
Of weedy lake, or marge of river wide,
Or where the rocking billows rise and sink
On the chafed ocean side?

There is a Power, whose care
Teaches thy way along thy pathless coast, —
The desert and illimitable air, —
Lone wandering, but not lost.

All day thy wings have fanned,
At that far height, the cold thin atmosphere;
Yet stoop not, weary, to the welcome land,
Though the dark night is near.

And soon that toil shall end,
Soon shalt thou find a summer home and rest
And scream among the fellows; reeds shall bend
Soon over thy sheltered rest.

Thou 'rt gone; the abyss of heaven
Hath swallowed up thy form; yet on my heart
Deeply hath sunk the lesson thou hast given,
And shall not soon depart.

He, who, from zone to zone,
Guides through the boundless sky thy certain flight,
In the long way that I must tread alone,
Will lead my steps aright.

BRYANT

ՀՐԵՇՏԱԿՆ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԵԱՆ

Առ տաժանեալ ճանապարհաւ՝
Մենիկ մըթնիկ, ընդ անիծեալ միրգս եւ ծաղկունս՝
Զոր կըթուցեալ ոտք իմ կոխեն յայգուց յայգունս,
Զուր խնդրելով հանգիստ անձկաւ,

Ճեմի յուշիկ զուարթուն հրեշտակ,
Քաղցր եւ աըմոյն գիմօք, աչօք հեզ եւ խոնարհ.
Մինչ զանծաղիկ ծըղօտ, զտերեւ ցիր վայրապար
Պատկանաւոր ինձ հիւսէ պսակ։

Համբերատար անուշակ շնորհք,
Հայեացք տոկուն պնդութեան, փորձ եւ մըտադիւր,
Կիրք անտրտունջք՝ հանգուցեալ կան յերեսըս իւր.
Երեսք մաքուրք եւ փառաւորք։

Եւ յորժամ սիրտ իմ ի թալթալ
Յուսահատեալ փանդատի ՚նդ բաղդ իւր աղաւաղ,
Պայծառ շըթամբ հեզաբանեալ զուարթնոյն խաղաղ՝
« Վայրիկ մի եւս, ասէ, ժոյժ կալ։ »

— Համբերութիւն, ասէ մեղմով.
Գըթութիւն հօր ոչ յամեսցէ գալ ի թիկունս.
Պատմեաց վըստահ հաւատովք, առ ժիր զօրութիւնս,
Եւ ժուժեա վայր մի տոկալով»։

Ահա ժուժեմ, ո՜վ հրեշտակ, տե՛ս,
Ցամենայն ժամ կենաց՝ հիւսեալ պըսակ փըշեայ.
Ժուժեմ՝ մինչ ձեռըն քո բացցէ զդրունս յարակայ
Եւ ի ծաղիկ զփուշքըս փոխես։

Ա. Ա.

THE ANGEL OF PATIENCE

Beside the toilsome way,
Lonely and dark, by fruits and flowers unblest,
Which my worn feet tread sadly, day by day,
Longing in vain for rest,

An angel softly walks,
With pale, sweet face, and eyes cast meekly down,
The while, from withered leaves and flowerless stalks,
She weaves my fitting crown.

A sweet and patient grace,
A look of firm endurance, true and tried,
Of suffering meekly borne, rests on her face —
So pure, so glorified.

And when my fainting heart
Desponds and murmurs at its adverse fate,
Then quietly the angel's bright lips part,
Whispering softly, « Wait! »

« Patience! » He sweetly saith —
« The Father's mercies never come too late;
Gird thee with patient strength and trusting faith,
And firm endurance — wait! »

Angel, behold, I wait,
Wearing the thorny crown through all life's hours, —
Wait till thy hand shall ope the eternal gate,
And change the thorns to flowers.

N. A.

ՅՈՐԺԱՄ ԱՆՑՑՈՒՔ
ԸՆԴ ԲԱՑԱԿԱՆ ԸՆԴ ԳԵՏՆ ԱՅՆ

Յորժամ անցցուք ընդ բացական ընդ գետն այն,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռաւոր,
Դադարեսցեն պատերազմունք մեր համայն.
Ոչ եւս տեսցուք ըզթշնամին ահաւոր:
Յետ կըռուոյ զի՜ քաղցր է հանգիստ խաղաղիկ.
Ո՜հ, եւ յիշելն անգամ զհա՛րդ անուշակ,
Թէպէտ ճգնիմք եւ տառապիմք աստ այժմիկ՝
Մի՛ սրտաթափ տրտնջեսցուք հոգունակ:
Յորժամ հասցուք ի յերկնաւորըն գաւառ,
Յորժամ եկեսցուք կացցուք յափունս անդ երկնի,
Բնա՛ւ երջանիկ, ոչ սասանաց անդ կաճառ՝
Ոչ արտասուք եւ ոչ տագնապք վայրենի:
Ո՛վ, քանի՜ պերճ, քանի՜ պայծառ է այն յոյս,
Ժողովրդեան այնմիկ ի վարձ բարեդէպ,
Որոց բարձեալ յուրեանց փրկիչըն խրախոյս՝
Այնուհետեւ տեսցեն ըզՏէր իսկ հանդէպ:
Դադարեսցեն անտանօր վիշտք մեր համայն,
Եւ զհետ գայցէ խաղաղութիւն յարակայ՝
Յորժամ անցցուք ընդ բացական ընդ գետն այն,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռակայ:
Անցեալ իցեն տագնապք եւ կռիւք ու աշխատանք,
Եւ համօրէն լըռեալ կասկած եւ վըտանգ՝
Յորժամ անցցուք ընդ բացականն այն ընդ գետ,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռադէտ:
Աներկեւանք յարշաւանաց թշնամեաց
Հանգիցո՛ւք յանվըդով ծոցըս բարեաց,
Յորժամ անցուք ընդ բացականն ընդ այն գետ,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռադէտ:
Յարքայութեան Տեառըն կացցուք անթառամ,
Նորին սիրով երանաւէտք յամերամ,
Յորժամ անցցուք ընդ բացականն ընդ այն գետ,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռադէտ:

Ա. ՍԱՌԻՆՏԷՐՍ

WHEN WE PASS O'ER YONDER RIVER

When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore,
There's an end of war for ever;
We shall see our foes no more;
All our conflicts then shall cease,
Follow'd by eternal peace,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.
After warfare, rest is pleasant;
O, how sweet the prospect is!
Tho' we toil and strive at present,
Let us not repine at this;
Toil, and pain, and conflict past,
All endear repose at last,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.
When we gain the heav'nly region,
When we touch the heav'nly shore,
Blessed tho't! no hostile legion
Can alarm or trouble more:
Far beyond the reach of foes,
We shall dwell in sweet repose,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.
O, that hope! how bright, how glorious!
'T is his people's blest reward;
In the Saviour's strength victorious,
They at length behold their Lord:
In his kingdom we shall rest,
In his love be fully blest,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.

Dr. A. A. SAUNDERS

Ի ՏԱՐԷՎԵՐՋՆ

Եւ դու անցո՛րդ ալեւոր, ա՛նց-գընա փոյթ
Ցանհողմն ի ծով մոռացութեան անդր անքոյթ.
Ամանակին պարգեւ նոր՝ մի՛ւս յաջորդ քոյ
Ժամանեսցէ յանեղն ելեալ ի յաջոյ.
Զի զհրամայեալըն քեզ լըցեր դու զպատգամ.
Ու ոչ ոք ցնորեալ յուսայ զքո դարձ միւսանգամ։
Ե՛րթ գընա. եւ զմահացուացս հէք նըշխար
Առեալ ի ցուրտ յաւերժական բանտ քո տա՛ր.
Ըզցայգական մաղթանս անձանց նեղելոց,
Զջերմնատագնապ հոգս ընդ աշխարհ զբաղելոց,
Տառապելոյն զերազ՝ յոսկւոյ գոլով գիւտ,
Զամբարտաւանըն՝ մեծութեանց զամագիւտ,
Ըզբեկելոց սրտից նուաղեալ յոյս առկայծ,
Զյանցանս թողեալս, եւ ըզնըզովս անմոռաց,
Ո՛ն, տա՛ր ի բաց զքոյինանիւթ ըզչարիս։
Ահաւադիկ ի շունչ հողմուս գիշերիս
Հաւաքեն զանչք հընչմանդ նըւաղ եւ նանիր
Զարձագանգս յետին։ — Ողջամբ երթիջիր։

ՌՈՒԴԻԷՐ

TO THE DYING YEAR

And thou, gray voyager to the breezeless sea
Of infinite Oblivion, speed thou on!
Another gift of Time succeedeth thee,
Fresh from the hand of God! for thou hast done
The errand of thy destiny, and none
May dream of thy returning. Go! and bear
Mortality's frail records to thy cold,
Eternal prison-house; — the midnight prayer
Of suffering bosoms, and the fevered care
Of worldly hearts; the miser's dream of gold;
Ambition's grasp at greatness; the quenched light
Of broken spirits; the forgiven wrong,
And the abiding curse. Ay, bear along
These wrecks of thine own making. Lo! thy knell
Gathers upon the windy breath of night,
Its last and faintest echo! Fare thee well!

J. G. WHITTIER

ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ

Ա՞յս տուն բանտի քո իցէ, այս գերեզման քո, ո՛վ Մէր.
Եւ կարիցէ՞ լուծանել մահ ըղձեծ հանգոյցն հոգեկցաց։
Միթէ խորհուրդք անսահմանք, ամբարձաթռիչք ինքնաշունչք,
Խնդրանք մրրկաց յաւերժից, Հօրն ամենայն խորհրդոց,
Միթէ իցե՞ն վայրապար գերեզմանի ապաստարկուք։
Եւ բնակիցե՞ն ի խաւար՝ որք յանըստեղծ ի լուսոյն
Ցոլքայութիւնքս պայծառս հանդիպեցան եւ կեցին.
Կեցին յահեղ ճառագայթս աթոռոց այնըմ Միոյն՝
Որ փարելի ձեռօք բաց առեալ զմարմինս վերագոյր, —
Խառնորդ ընդ ինքն եւ ընդ մարդ, — երեւեցոյց զայն փառօք.
Աթոռ՝ հանդէպ որոյ նա՛ եւ այժմէն իսկ հոգիք մեր
Գուշակօրէն իմն ազդմամբ երկըրպագեն եւ խայտան,
Եւ ընդ ինքեանցըն բնութիւն ահաբեկեալ զանգիտեն։
Հոգիք՝ որ զքեզ ճանաչեն խորհրդաւոր ըղձացմամբ,
Ըզքեզ, ո՛վ ահաւոր Ներկայութիւն եւ անտես,
Շիջանիցե՞ն ինչ արդեօք՝ թէ վառիցին հանապազ,
Ծածկեալք յաչացըս մերոց լուսով աւուրն անվախճան,
Որպէս փառեղըս փայլունս պատէ արեւ լուսազգեստ։
Միթէ եղծցի՞ համայն սէր մեր ընդ եղծման շնչուածոյս.
Եւ խորարմատ կանգնեալք եւ բողբոջեալք վերարձակ
Սաղարթացեալքն անթառամ ի ջեր ոլորտից զուգակցաց,
Որք ի կորով եւ ի գեղ զարգանային բարգաւաճք,
Անըզգայից պէս շըքնաղ ծաղկանց խամրեալ եւ անկցի՞ն։
Միթէ խորհուրդքն այն եւ կիրք որք տան բարբառ բերանոյ,
Որք արձակեն ի շրթանց ըղձմայլական գեղգեղմունս,
Որք վառեն յաչս ըզհոգի՝ զանճառելեաց ներկատիչ,
Այս ամենայն՝ պատահա՞րք իցեն մարմնոյ անկայունք,
Առ ի կեալ լոկ ընդ նըմին, եւ ի նորին մեռանել՝
Անցանիցե՞ն որպէս բոց շիջեալ ճրագի ապառելոյ։
Ո՜հ մահկացուք, լուարո՛ւք զարմանալի բարբառոյդ

IMMORTALITY

Is this thy prison-house, thy grave, then, Love?
And doth death cancel the great bond that holds
Commiinging spirits? Are thoughts that know no bounds,
But, self-inspired, rise upward, searching out
The Eternal Mind, — the Father of all thought, —
Are they become mere tenants of a tomb?
Dwellers in darkness, who the illuminate realms
Of uncreated light have visited and lived? —
Lived in the dreadful splendor of that throne,
Which One, with gentle hand the vail of flesh
Lifting, that hung 'twixt man and it, revealed
In glory? — throne, before which, even now,
Our souls, moved by prophetic power, bow down,
Rejoicing, yet at their own natures awed? —
Souls that Thee know by a mysterious sense,
Thou awful, unseen Presence — are they quenched,
Or burn they on, hid from our mortel eyes
By that bright day which ends not; as the sun
His robe of light flings round the glittering stars?
And with our frames do perish all our loves? *
Do those that took their root and put forth buds,
And their soft leaves unfolded in the warmth
Of mutual hearts, grow up and live in beauty,
Then fade and fall, like fair unconscious flowers,
Are thoughts and passious that to the tongue give speech,
And make it send forth winning harmonies, —
That to the cheeck do give its loving glow,
And vision in the eye the soul intense
With that for which there is no utterance, —
Are these the body's accidents? — no more? —
To live in it, and when that dies, go out
Like the burnt taper's flame?
O, listen, man!

Որ ի ներքուստ խօսի 'նդ մեզ. «Ո՛վ մարդ, դու մի՛ ընտա-
մեռացիր»:
Զայնք երկնայինք ի յոգւոյ եղանակեն զայդ մերում.
Սաղմոսարանք՝ հրեշտակաց գրդեալ մատամբք ներդաշ-
նակ,
Ընդ համաձայն երգս հեղոց տաղաւարեան աստեղաց՝
Քաղցահընչեն անդուլ զերգ անմահութեան մեր մեծի.
Գընդաձև հոյլք համախոսմբք և գեղեցիկս այս մեր մարդ,
Երկնահաստ թըլթաթոյր լերինք եւ ծովք խորամանունք՝
Միաձայնեն յընդհանուր ի վսեմական յայս նըւագ:
Լուսաւորք հողիք մեր, եւ զայդ յօդող հանուրց ծընծեցէք.
Նա ի մեղմիկ լոյս լուսնի, նա ծածանի միջամուխ
Ի խոնարհեալ տուընջեան փառս. արքնազգեստեալըն
գիշեր
Մերձեալ յուշիկ ի մահիճ մեր՝ շըշընջէ զայն յականջ.
Ցայգ եւ ցերեակ, տիւ պայծառ եւ երեկոյն մըրաախոհ,
Ամենայն ծաղք ու ամանակք, տարածութիւնք անսահ-
մանք,
Իբրև մի ակ մեծայաղթ խորհրդաւոր նուագարան՝
Ցաներեւոյթ բարբառեալ ու ի կենդանի ձեռանէ,
Լարք ըղձայունք՝ խընդութեամբ թրթռան յայս մեծ յո-
բելեան:
Օրհասականք լըսեն զայն. եւ մի՛նչ տակաւ ձայնք երկրի
Զանխըլացեալ հեռանան, դրդեն զոգիս յելս իւրեանց՝
Ճեպել խառնիլ յերկնային դաշնակութիւնս յայս ի սոյն:

ՏԷՆԱ

A voice within us speaks that starting word,
« Man, thou shalt never die ! » Celestial voices
Hymn it unto our souls ; according harps,
By angel fingers touched when the mild stars
Of morning sang together, sound forth still
The song of our great immortality:
Thick clustering orbs, and this our fair domain,
The tall, dark mountains, and the deep-toned seas,
Join in this solemn, universal song.
O listen, ye, our spirits ; drink it in
From all the air ! 'T is in the gentle moon light,
'T is floating 'midst day's setting glories; Night,
Wrapped in her sable robe, with silent step,
Comes to our bed, and breathes it in our ears :
Night, and the dawn, bright day, and thoughtful eve,
All time, all bounds, the limitless expanse,
As one vast mistic instrument, are touched
By an unseen, living Hand, and conscious chords
Quiver with joy in this great jubilee.
The dying hear it; and as sounds of earth
Grow dull and distant, wake their passing souls
To mingle in this heavenly harmonie.

DANA

ՄԱՆՈՒԿ ՄԵՐՁ Ի ՄԵՌԱՆԵԼ

Ահաւադիկ մեռանի․ կեանք տեղի տան
Առ որոտառուչն այն սխրացուցմն անթարգման,
Որ յայլայլեալ սփռէ յերեսս նորուն
Հանդարտութիւն իմն անփոփոխ անշարժուն,
Եւ յաւելու յար ի նոյն, մինչ ահ ընդ ահ
Հրաժարականըն շունչ փոխի մեղմ ի մահ։

Գեղեցկութիւն խորհրդալիր կայ 'ւ վայր մի
Ի պաղպաջուն ձիւնաքատակն յայն գիմի։
Այլ ճաճանչեղ այսպէս ժըպտեալ բնաւ չէին
Շրթունքն՝ որ արդ գալընկագոյնք եղանին.
Անշուշտ կարծեմ երեւանալ սկըսանի
Ի խորս հոգւոյն՝ ցուցակութիւն իմն երկնի։

Ո՛հ, թէ գո՛յր հընար ճառելոյ
Խորհրդագգած եւ անուշակ շըթան քոյ,
Եթէ զխա՛րգ այն խաւարմունք օրհասին,
Հո՛րկ անողոք, հանդէպ աչացըդ սահին.
Զի ոչ է մարթ թէ կենդանի աչք տեսցէ
Զփոփոխութիւն՝ զոր մահ ի քեզ ներգործէ։

Գուցէ թռուցեալ արդ տեսութիւնդ հեռադէտ
Ընդ բովանդակ երկնակամար լուսակէտ,
Անցեալ ընդ բոց եւ ընդ ճաճանչս եթերաց,
Խուզէ խնդրէ ի ծոց մանուկ աստեղաց՝
Զերամս արդար հոգւոց, որք հուն գործեն արդ
Ընդ շրջապատ հաստատութեան փառազարդ։

Գուցէ արդեօք եւ արկեալ աչս ի խոնարհ՝
Ափշեալ հայիս ընդ երկրաւոր ճանապարհ,
Խընդալով ընդ ըստացեալըդ պըսակ,
Եւ ընդ ապրելդ յաղթից սորուն դըժընդակ,
Որով հանդէպ կաս աթոռոյ Այնորիկ՝
Յորոյ փառաց երկինք թըւին խաւարիկ։

THE DYING CHILD

'T is diying! life is yielding place
To that mysterious charm,
Which spreads upon the troubled face
A fixed, unchanging calm,
That deepens as the parting breath
Is gently sinking into death.

A thoughtful beauty rests the while
Upon its snowy brow;
But those pale lips could never smile
More radiantly than now;
And sure some heavenly dreams begin
To dawn upon the soul within!

O that those mildly conscious lips
Were parted to reply —
To tell how death's severe eclipse
Is passing from thine eye;
For living eye can never see
The change that death wrought in thee.

Perhaps thy sight is wandering far
Throughout the kindled sky
In tracing every infant star.
Amid the flames on high; —
Souls of the just, whose path is bent
Around the glorious firmament.

Perhaps thine eye is gazing down
Upon the earth below;
Rejoicing to have gained thy crown,
And hurried from its woe,
To dwell beneath the trone of Him,
Before whose glory heaven is dim.

Իսկ կեանք քո . — Երբ արդեօք ցուրտք լինէին
Եթէ աւուրքդ ի թիւս ամաց անցէին .
Քանի՜ խաւար մեղսամածկարգ եւ մրրուր ,
Քանի՞ տաղտուկք եւ արտասուք կայր ալխուր ։
Զի՜ երջանիկ այդպէս անկեալ գըմնիլ առա ,
Եւ վաղագոյն դառնալ յոգիս բարեբաստ ։

Բարի՜ է քեզ զի հանգիցէ արդ ժըմիա
Ի մարմարեայ տապանատեղիդ քում դիմիդ .
Քաջ իսկ ճառէ դա 'ւ հետախոյզ աչըս մեր ,
Զոր բացատրել բանիւք հընար երբեք չէր ,
Ըզգիւրահաւան յայտնութիւն այնց համօրէն՝
Զոր ուսանել ի յերկնից մարդը կարէն ։

Ա. Ա.

Thy life! how cold it might have been,
    If days had grown to years!
How dark, how deeply stained with sin,
    With weariness and tears!
How happy thus to sink to rest,
    So early numbered with the blest!

'T is well, then, that the smile should lie
    Upon thy marble cheek:
It tells to our inquiring eye
    What words could never speak, —
A revelation sweetly given
    Of all that man can learn of heaven.

N. A.

ՁԱՅՆ ԳՈՒԺԵԱՑ Ի ՀՌԱՄԱ

Լըռեցին ձայնք ուրախութեան ի Յուդայ.
Դաս դաս երգչացն Յուդայ ոչ եւս տեսանի.
Եւ Քընար՝ քարոզ ծնընդեան Մեսիայ՝
Յաւերժական յերկնից գահոյս կախ դընի։

Տեղի տըւեալ փախեան պայծառ պերճ ամբոխք՝
Որք սփռէին յերկիր զհամբաւ աւետեաց.
Եւ ցըրուեցան յօգս եղանակք փոխ առ փոխք,
Որք խայտային խուռն ի Դաւթեան ծիր դաշտաց։

Քանզի բազդ սեաւ եւ տըխուր հաս ի Բեթղեհէմ.
Մարգախոշոշ արեամբ հովիւքն ոռոգին.
Անյուսութիւն նստի առ դրամբըն դժխեմ,
Եւ սպանութիւն ճեմի խոժոռ ու ահագին։

Քանի՜ թեթեւ յառաւօտուս էր սիրտ մօր
Դեռաբուսիկ երեխայիւն ի ծոց իւր.
Ընդ երեկոյս տխատեալ թօշնեալ սին թափուր՝
Յանդառնալին հանգիստ դընայ թաքթաքուր։

Լացէք ինձ մարք անզաւակեալք լաց անհատ.
Ի ցուրտ շիրմի դընին մանկունք ձեր լըռիկք.
Նընջեն հոգիքն ի Ցորդանու հեղեղատ,
Եւ խառն յալիս արեանց խաղան ճապաղիք։

Ա. Ա.

MOURNING AT RAMA

Hushed is the voice of Judah's mirth ;
And Judah's minstrels, too, are gone,
And Harps that told Messiah's birth
Are hung on Heaven's eternal throne.

Fled is the bright and shining throng
That swelled on earth the welcome strain,
And lost in air the choral song
That floated wild on David's plain : —

For dark and sad is Bethlehem's fate;
Her valleys gush with human blood ;
Despair sits mourning at her gate,
And murder stalks in frantic mood.

At morn, the mother's heart was light,
Her infant bloomed upon her breast ;
At eve, 't was pale and withered quite,
And gone to its eternal rest.

Weep on, ye childless mothers, weep ;
Your babes are hushed in one cold grave ;
In Jordan's streams their spirits sleep,
Their blood is mingled with the wave.

N. A.

ԵՐԳ ՎԵՐՋԱԼՈՅՍՈՅ

Յորժամ զըստուերացն շուրջ տըփաւէ երիկուն,
Եւ մըթութիւն լըռու զերկնիցըս կամար,
Յորժամ ոչ մի մըմունջ, ոչ ձայն մի համբուն
Լըսեն ցընորք մըտաց յածեալք վայրապար.
Յորժամ երկնից պայծառանշոյլ դուռնս արձակ՝
Ոսկեղէնօք հայի աչօք շըրջարկու,
Ու ի լուսնորին ամփոփեալ բնութիւն հասարակ
Թըւի խաղաղ եւ պերճ հանգչել յանգորրու.
Յորժամ խորհուրդք մեր վերացեալ ամբաւանան
Քան զերկիրս այս, քան զերկրաւորքս համօրէն.
Յայնժամ երգեա, քոյր իմ, զիմ երգ սիրական.
Ու ընկալ զարտօսր երախտեաց քեզ փոխարէն.
Երգ՝ որ զանգիտ սրտիս դըրդէ խուռն ի խաղ,
Եւ թինդ առեալ զարհուրախառն հարկանի:
Քոյր իմ, զայն երգ երգեա ինձ մի եւըս հաղ.
Երգ՝ ում ականջք մահացուաց չեն արժանի:
Զայն երգ՝ երգել ի լոյս պայծառ տըրընջեան՝
Ցանգըրդնութիւն ինձ եւ եղեալն կարծի.
Երգ՝ զոր ծընան զուարթնոց մաքուր թեւք թերթեան
Երգ՝ զոր զուարթնոց հնչեցին շուրթք ի բացի:
Յորժամ նըրջեալ յիմ ծաղկամարգ անկողին՝
Կարօտահար տառապեցիս դեռ այսրէն,
Ո՞չ կամիցիս՝ առ մնալս իմ ծածուկ ի գերոյն՝
Զերգ զոր սիրեմս՝ երգել ինձ, քոյր իմ, անդրէն:

ԼՈՒԿՐԵՏԻԱ ՄԱՐ. ՏԱՒԻՏՍՈՆ*

* Հնդեւտասանամեայ էր Լուկրետիա որ երգեաց զայս, եւ յետ սակաւուց վախճանեցաւ. Թաղեցաւ ցաւ եւ համբաւ մեծ: Յոյժ սիրելի էր նմա Թոմայի Մուրայ երգն Հրաժեշտ առ Քնար իւր:

THE SONG AT TWILIGHT

When evening spreads her shades around,
And darkness fills the arch of heavén ;
When not a murmur, not a sound,
To Fancy's sportive ear ie given ;

When the broad orb of heaven is bright,
And looks around with golden eye ;
When Nature, softened by her light,
Seems calmly, solemnly to lie ; —

Then, when our thoughts are raised above
This world, and all this world can give ;
O, sister, sing the song I love,
And tears of gratitude receive.

The song which thrills my bosom's core,
And, hovering, trembles half afraid,
O, sister, sing the song once more
Which ne'er for mortal ear was made.

'T were almost sacrilege to sing
Those notes amid the glare of day ;
Notes borne by angels' purest wing,
And wafted by their breath away.

When, sleeping in my grass-grown bed,
Shouldst thou still linger here above,
Wilt thou not kneel beside my head,
And, sister, sing the song I love?

LUCRETIA MARIA DAVIDSON

ՆՈՒԱԳ Ի ԾՈՎ

Հզօր է ծով, այլ հզօրագոյն որ վարէ զխեռըն կոհակ։
Ձեռըն քո, Տէր, կառոյց զափունս, պեղեաց զանդունդն
անյատակ.
Շունչդ որ խաղաց ի սկըզբանն յերեսս Նորին՝ խաղայ ցարդ.
Ի նոյն թափոյ նհանջեալ ալեաց՝ գլորին յառնեն ու ան-
կանին։
Ի գաւառացն անձրեւու ամպ ելեալ գընայ իբրու նախ՝
Արբուցանել զերեսս երկրի, անել հովտաց դեղ դալար.
Աշխարհք ազանց սպասեալ մընան հողմնավար լայն հո-
վանոյն.
Իւ ի տարափ տեղոյն՝ լըսեն խընդիւ զհընձոցն աւետիս։
Ես կարկառեալ հայիմ ընդ այդ համատարած կապուտակ,
Ուր տարմաբար ցընծան կայտառեն յարև կատարք բիւր
ալեաց,
Իբր ամբոխի մեծի պարզեալ ի վեր բազուկք ծափ ի ծափ.
Դիտեմ ըզնաւս կըղզւ՝ ի կըղզոյ, հրուանդանէ հրուանդան,
Մերթ տարագեմք յաշխարհ հեռի, յերկրէ հընոյ մերթ
ի դարձ.
Հողմ քո համբոյր՝ վարէ զնոսին, մինչ բարձեալ գան ա-
կաղձունք՝
Ցախամաղխէ ծագաց երկրի, եւ կենաց քաղցըր գանձուք,
Մինչեւ նաւաշն ի նաւակայս բերկրապատար արկեալ
ձայն՝
Մագըլցելով ընդ կայմ ծրարեալ իջուցանէ զառագաստ։
Այլ՞ հանդուրժիցէ ժուժկալել քոյ մըրըրկաց.
Ո՞ բաւիցէ նգգէմ կալ շընչոյն ծովայարոյց ծովատաստ։
Արդարութիւն քո, Տէր, հասեալ հարու զերկիրս ի գա-
լուկ,
Եբբ ի տորմիղ կուռ խաղմամուղ՝ ընդ խորոխ մկանունս
ալերճասահ, —
Որ քաղաքաց տանէին հրդեհ ու աւեր անքոյթ պետու-
թեանց, —
Ցանկարծոյն թափ շըջապտոյտն անկանիցի փոթորիկ.
Առագաստից թռուցեալ ձըրձին հանդոյն վըշոյն ծըւենից.

A HYMN OF THE SEA

The sea is mighty, but a mightier sways
His restless billows. Thou, whose hands have scooped
His boundless gulfs and built his shore, thy breath,
That moved in the beginning o'er his face,
Moves o'er it evermore. The obedient waves
To its strong motion roll, and rise and fall.
Still from that realm of rain thy cloud goes up,
As at the first, to water the great earth,
And keep her valleys green. A hundred realms
Wath its broad shadow warping on the wind,
And in the dropping shower, with gladness hear
Thy promise of the harvest. I look forth
Over the boundless blue, where joyously
The bright crests of innumerable waves
Glance to the sun at once, as when the hands
Of a great multitude are upward flung
In acclamation. I behold the ships
Gliding from cape to cape, from isle to isle,
Or stemming toward far lands, or hastening home
From the old world. It is thy friendly breeze
That bears them, with the riches of the land,
And treasure of dear lives, till, in the port,
The shouting seaman climbs and furls the sail.
But who shall bide thy tempest, who shall face
The blast that wakes the fury of the sea?
Oh God! thy justice makes the world turn pale,
When on the armed fleet, that royally
Bears down the surges, carraying war, to smite
Some city, or invade some thoughtless realm,
Descends the fierce tornado. The vast hulks
Are whirled like cheff upon the waves: the sails
Fly, rent like webs of gossamer; the masts
Are snapped asunder downward from the decks,
Downward are slung, into the fathomless gulf,

Կայմք խորտակեալ քակոյին. ընդ կողս ի վայր զեռան
ճողփան վէժք.
Ահեղ նոցին մնացեալք հոսին յանդունդս անյատակ.
Եւ ջոկք մարտկացըն վառելոց ի զարդ զինու ճակատուց՝
Յորձանաւոյզ կործեալք կամ դի ցուրտ ի պարեխս ընկե-
ցիկք:
Յայնժամ ալինք ահաբեկք գուլ տան առ մի վայր ի
կըռւոյ.
Ալիքդ անդուլք ծախեալ մաշեն զափունս երկրի
հինաւուրց.
Դաշտք արգաւանդք զեղուն ի մօրս, տապալ դըժնին սա-
րաւանդք,
Ամրոցք ծովուն վարեն զաւազ ի շինամէջն ողողակ.
Մինչ ի բացի անդր ի կանաչ միջածովուն ի սենեակ,
Ուր լայնատիփիւ ծաւալին ջուրք եւ խորագոյն սուզի լոր,
Ուր ի քըննին գործոց քոց, Տէր, ժամանէ ակն հետազօտ,
Անդ դու մարգես զորդըն բըստոյ կանգնել զհասարակս իւր
բստուտարս.
Ընդ ջուրբք զօղեալ կառուցանէ դարուց ի դար զիւր շի-
նուած.
Մինչեւ բարձցէ ՚նդ մըկանունս ծայր՝ կալ ամբարտակ
ձիգ ալեաց,
Ու ի բեւեռացըն հարաւոյ փշրել ցեզերս Յաբանոց:
Դու առս հրաման կրակաց ի խորս ովկիանու շիջա-
նուա՝
Պարզել ի վեր նորակառոյց լերինս, կանգնել գաղա-
թունս,
Ի տեղի ապաստանի մըրըրկակոծ երամուց:
Հաւք եւ ծըփանք ալեաց ածեն ժայռից ըղկառ եւ ըղծառա-
խաղան ազըերբք կարկաջահոս, շըքթեն օղղօխք ըղըճակա՝
Որք ի խոռոչս անդ խաղաղին շուրջ ի բոլոր ծաղկածիրք:
Դու հայեցեալ յարարս քոյին եւ ասացեր՝ Բարի է:
Քեզ հովիւք լուաք փառըս տան պըճնեալք ի գեղ ամա-
ռան.
Եւ քեզ մայրիք՝ յովկիականն հողմոյն շարժլեալք ի շառաչ՝
Ընդ գանչելոց ափանցն յաւերժ վերաձայնեն երգս յաւաչ:

ԳՐԱՑԷՆԴ·

Their cruel engines; and their hosts, arrayed
In troppings of the battle-field, are whelmed
By whirlpools, or dashed dead upon the rocks.
Than stand the nations still with awe, and pause,
A moment, from the bloody wark of war.
These restless surges eat away the shores
Of earth's old continents; the fertile plain
Welters in shallows, headlands crumble down,
And the tide drifts the sea-sand in the streets
Of the drowned city. Thou, meanvhile, afar
In the green chambers of the middle sea,
Where broadest spread the waters and the line
Sinks deepest, while no eye beholds thy work,
Creator! thou dost teach the coral-worm
To lay his mighty reefs. From age to age,
He builds beneath the waters, till, at last,
His bulwarks overtop the brine, and check
The long wave rolling from the southern pole
To break upon Japan. Thou bid'st the fires,
That smoulder under ocean, heave on high
The new-made mountains, and uplift their peaks,
A place of refuge for the storm-driven bird.
The birds and wafting billows plant the rifts
With herb and tree; sweet fountains gush; sweet airs
Ripple the living lakes that, fringed with flowers,
Are gathered in the hollows. Thou dost look
On thy creation and pronounce it good.
Its valleys, glorious with their summer green,
Praise thee in silent beauty, and its woods,
Swept by the murmuring winds of ocean, join
The murmuring shores in a perpetual hymn.

BRYANT

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ժըմիտ մի եւս, ո՜վ բացագնաց դու արեւ,
Ժըմիտ մի մեղմ ընդ միգամած օդ փափուկ,
Մինչ չեւ յերկիր պաղեալ ու ի մարգս անտերեւ՝
Հատեալ իցեն մըրրիկք եւ ձեան ձրձիչ բուք։

Ժըմիտ մի եւս՝ ի լերկ բլուրս ու ի մերկ ծառ,
Յարջնամթոյր ժայռս՝ յորոց անց տապ ամարան,
Եւ յերընջնակ կապոյտ ծաղիկ՝ որ ցրտառ
Մէն կայ եւ հուսկ յիւրոյ ազգէն գեղազան։

Դոյզն այլ մընան մեղուի աւուրք արեւոտ
Յոր բզզայցէ ի ցանկս անցից ու ի պարտէզ,
Եւ կորնչիցէ ծըղրիդ դրախտից ի ծըղօտ։

Եւ գեղեցկեալ մեզ ի ճաճանչս իցէ հեշտ։
Ո՜ն, միւս եւս ճոխ ժըպիտ, ու տալս քան դիցուք
Կրել զհողմունս, բղտառն եւ զօդս մըղձուկ։

ԳՐԱՅԷՆԴ

NOVEMBER

Yet one smile more, departing, distant sun!
One mellow smile through the soft vapoury air,
Ere, o'er the frozen earth, the loud winds run,
Or snows are sifted o'er the meadows bare.

One smile on the brown hills and naked trees,
And the dark rocks whose summer wreaths are cast,
And the blue gentian flower, that, in the breeze,
Nods lonely, of her beauteous race the last.

Yet a few sunny days, in which the bee
Shall murmur by the hedge that skirts the way,
The cricket chirp upon the russet lea,

And man delight to linger in thy ray.
Yet one rich smile, and we will try to bear
The piercing winter frost, and winds, and darkened air.

BRYANT

ԱՒԱԶ ԱՆԱՊԱՏԻ
Ի ԺԱՄԱՉԱՓ ԱՊԱԿԻՈՋ

Ի ջերմ մարզէց անապատին Արուայկաց
Բերեալ կարմիր ափ մ'աւազոյ
Ժամանակի լրտես ի մէջ ապակեաց,
Եւ պաշտօնեայ կայ խորհրդոյ:

Ո՜վ, ընդ քանի՜ տաղտուկ եկաց նա ընդ դարս
Ցանապատն անդ տարուբեր.
Քանի՜ եւս փոփոխութիւնս նա տեսաւ..
Ո՞րքան վիպաց գիտակ բաներ:

Թերեւս ուղտուց Իսմայէլք տառաթուր
Հարեալ ընդ նա՝ գնացեալ անցին,
Մինչ յԵգիպտոս՝ զնահապետին սրտակտուր
Սիրուն որդեակն տարեալ անձին:

Թերեւս բոկոտն եւ տօթահար անդ Մովսէս
Ցերթալ իւրում հետքս ձըգէր.
Կամ թէ սրավար Փարաւոնի կառահանդէս
Ցրուեալ անուօք ափաւեաց յայեր:

Կամ Մարիամ զՆազովրեցին իւր Յիսուս
Ընդ այն գգուէր խանդաղակաթ,
Ուր պանդըխտեալք յամայութիւնն հեղէին լոյս
Ի լոյս, ի սէր եւ ի հաւատ:

Կամ ճգնաւորք 'դ արմաւենեօք Ենգադդեան
Ճեմեալ յեզեր Մեռեալ ծովուն,
Նըւագէին զիւրեանց սաղմոսն հին Հայկեան
Կիսահագագ յուշիկ ցածուն:

Կամ կարաւանք անտուստ ի դրանց Բասորայ
Ընդ արեւմուտս դիմեալ կոյս.
Կամ սնդասիրտ ուխտագնացքըն Մաքքայ
Ճակատագրին յառեալք ի լոյս:

SAND OF THE DESERT IN AN HOUR-GLASS

A handful of red sand, from the hot clime
Of Arab deserts brought,
Within this glass becomes the spy of Time,
The minister of Thought.

How many weary centuries has it been
About those deserts brown!
How many strange vicissitudes has seen,
How many histories known!

Perhaps the camels of the Ishmaelite
Trampled and passed it o'er,
When into Egypt from the patriarch's sight
His favorite son they bore.

Perheps the feet of Moses, burnt and bare
Crushed it beneath their tread;
Or Pharaoh's flashing wheels into the air
Scattered it as they sped;

Or Mary, with the Christ of Nazareth
Held close in her caress,
Whose pilgrimage of hope and love and faith
Illumed the wilderness;

Or anchorites beneath Engaddi's palms
Pacing the Dead-Sea beach,
And singing slow their old Armenian psalms
In half-articulate speech;

Or caravans, that from Bassora's gate
With westward steps depart;
Or Mecca's pilgrims, confident of Fate,
And resolute in heart!

Անցին, կամ մարթ էր անցանել ասցա՛նգ այն։
Իսկ այժմ ի բանս այսր յապակի՝
Վարկպարազի ձեռամբ արկեալ հուսկ հետոյն,
Համարի զժամն յարշաւանկի։

Եւ ի պշնուլս՝ պատուարքն անձուկք ընդլայնին.
Հանդէպ աչացըս՝ ցնորածինք
Եւ անապատն ընդ յեղյեղուկ աւազին
Եւ անարգելք ափունն երկինք։

Եւ վերամբարձ ի թեւարկաղ մըրըրկէն
Թռուցեալ այս թեւ ոսկեղինիկ՝
Զկարի հարուստ եւ բարձր ի կերող ոփննեղէն,
Տեսիլ ահեղ եւ պակուցիկ։

Եւ անդրադարձ հուպ ի աստորէջս արեւու
Հուպ ի ճապաղ դաշտն անսահման,
Խաղան գընան սիւնն եւ ըստուեր իւր յաղթկու
Ցոր վայր միտք ոչ լինին ժամուն։

Վերանայ տեսիլն։ Եւ որմքս այս անդրէն
Վարագուրեն ըզմուղս զարեւ,
Զանվայրափակ ջերմ դաշտն ի բաց վըտարեն։
Հասեալ աւաղ կէս ժամ ի տեւ։

ԼՈՆԿՖԵԼԼՕ

Thes e have passed over it, or may have passed !
    Now in this crystal tower
I mprisoned by some curious hand at last,
    It counts the passing hour.

And as I gaze, these narrow walls expand ; —
    Before my dreamy eye
Stretches the desert with its shifting sand,
    Its unimpeded sky.

And borne aloft by the sustaining blast,
    This little golden thread,
Dilatess into a column high and vast,
    A form of fear and dread.

And onward, and across the setting sun,
    Across the boundless plain,
The column and its broader shadow run,
    Till thought pursues in vain.

The vision vanishes ! These walls again
    Shut out the lurid sun,
Shut out the hot, immeasurable plain ;
    The half-hour's sand is run !

H. W. LONGFELLOW

ԱԳԱՐ ՑԱՆԱՊԱՏԻՆ

Առաւօտեաց. եւ, զգենուին ամպք լոյս հրաշափիւռ.
Եւ զբազմերանգ զգենոյր երկիր ըզպատմուճան իւր.
Սաղարթք ծառոց, բողբոջք փափուկք, ծաղկունք գունա-
գոյն,
Եւ ամենայն որ խոնարհեալ էր յեղեալ ցօղոյն՝
Կանգնէր ի լոյս արշալուսոյ. եւ գեղ յաւելոյր
Ի սիւգ քաղցրիկ առաւօտու չքնաղն այն աւուր:
Բայց տրտմելոյն չէր ինչ պայծառ:
Լոյսն այն եւ մեր ւօդ հեզալար՝
Թախիծ թըւէին առ հէքն Ագար:
Ի քաղցրահոտ ծաղկանց իւրոց
Բուրէ երկիր համբակ խնկոց.
Կրկջան երամք մատաղ թռչնոց
Իբր ի վայելս կենաց նորոց.
Այլ, ո՜հ, առ սիրտն այն՝ խառն ի խուռն է ամէն.
Եւ ըզգայ նա զի դէմք զուարթունք զոր սիրէն՝
Առ սիրտ բեկեալ՝ անկարեկիր ակնարկեն:
Եկաց Ագար առ խորանաւն՝ ուր Աբրահամ.
Շրթունքն ի դող կապուտկեցան արիւնաքամ.
Եւ ցրցուեցան երակք յերեր ջինջ ճակատուն,
Իբրու մըղեալք ի բռնութեանց պոռող ոգւոյն՝
Աչք իւր սեւակք՝ էին պայծառք ու անտարատուն.
Եւ լոյս երկնից որ թարգմանէ զբըղձաց լեզուի՝
Ցոլայր ցայտէր յարտեւանանց ձիգ եւ հրահիւս:
Կայր առ երի պատանեկիկն իւր սիրուն,
Մանեակ արկեալ ըզձեռն ի ձեռըս նորուն.
Եւ բոլորակ եւ փափուկ ոտք պատանկին՝
Որք ի վըանաց կապերտս եւեթ նազէին,
Ցուղեւորի սանդալ զըռպեալք լինէին:
Ցառեալ ի մօրն իւր դէմս՝ ըզգայր կիրք վըսեր.
Ընդ ձիւնափայլ լանջօքն թընդայր սիրտն ի վեր.
Բոց գեղարծարծ ցասման զերեսըն վառէր.
Եւ ընդ սըխեղծ հասակին չափ արտավազ՝
Գրգռէր զոգին յանմանըման փարսաւաղ:

HAGAR IN THE WILDERNESS

The morning broke. Light stole upon the clouds
With a strange beauty. Earth received again
Its garment of a thousand dies ; and leaves,
And delicate blossoms, and the painted flowers,
And everything that bendeth to the dow,
And stirreth with the daylight, lifted up
Its beauty to the breath of that sweet morn.
All things are dark to sorrow ; and the light,
And loveliness, and fragrant air were sad
To the dejected Hagar. The moist earth
Was pouring odours from its spicy pores,
And the young birds were carolling as life
Were a new thing to them ; but, oh ! it came
Upon her heart like discord, and she felt
How cruelly it tries a broken heart,
To see a mirth in anything it loves.
She stood at Abraham's tent. Her lips were pressed
Till the blood left them ; and the wandering veins
Of her transparent forehead were swelled out,
As if her pride would burst them. Her dark eye
Was clear and tearless, and the light of heaven,
Which made its language legible, shot back
From her long lashes, as it had been flame.
Her noble boy stood by her, with his hand
Clasped in her own, and his round, delicate feet,
Scarce trained to balance on the tented floor,
Sandalled for journeying. He had looked up
Into his mother's face until he caught
The spirit there, and his young heart was swelling
Beneath his snowy bosom, and his form
Straightened up proudly in his tiny wrath,
As if his light proportions would have swelled,
Had they but matched his spirit, to the man.
Why bends the patriarch as he cometh now

Իսկ ընդէ՞ր գայ Նահապետն այն
Կորաքամակ ի գաւազան,
Ալեք ճապաղ ի կուրծս ի վայր.
Ճակատ՝ յոր գիծք աստուածաճառ՝
Զօրհասական աւեալ տիպար.
Շրթունքն յերեր, եւ գարշապար
Ոչ եւս յընթացս արիաբար:
Թէպէտ եւ քաղցր է սիւգ այգու,
Թըւի չնչել նա զօդ մահու:
Ա՜հ, մարդ կարէ տանել վշտաց,
Եւ սիրտ հըզօր իբրեւ Աստուած՝
Հերքէ զհարուածսն այն մահացուաց.
Այլ արտասուք թեւք եւ թակարդ.
Կընոջ ի սէր դիրգ՝ կապեալ մարդ՝
Առնու վարակ եւ սիրտ արի.
Եւ եղեգան պէս երերի:
Առեալ տայ հաց եւ ջուր ցԱգար.
Այլ ոչ իշխէ խօսել մի բառ,
Եւ ոչ յերեսն աչս ամբառնալ.
Այլ վերառեալ զաջ իւր լռիկ՝
Ըղձարապաստ օրհնէ մանկիկ.
Ապա թողու զկինն առ բաղդ իւր
Յամայութիւն անդ թաքթաքուր:

. . . .

Եւ նա երթայ ետ եւ յուշիկ զիւր ճանապարհ.
Կամարաձեւ շրթունք զըսպեալք, աչք անխաւար՝
Գեղեցկագեղ եւ բարձրահայլ իբրու գոհար,
Ընդ որ արտին խաղայցէ շունչ կենդանարար:
Զուգընթացիկ երթայ յերի մանկիկըն լուռ,
Զեռն իւր ի ձեռըն մայրենի. սակայն տըխուր.
Քանզի կըրից նորուն լինի քաջ իրազէտ,
Եւ սերմ վայրագ ազգի յայտնի Նմա եւս ընդ ետ:
Իսկ առաւօտ տեղի տայ.
Ու ասիականն արեգակ
Յանտամիկ երկինս ամբառնայ
Տեղեալ ճաճանչ հրաքատակ:
Խուսեն պաճարք ի բլրոց
Ի հովանիս ինչ ծառոց.
Ու արեւելեան փետրաւորք

Upon his staff so wearily? His beard
Is low upon his breast, and his high brow
So written with the converte of his God,
Beareth the swollen vein of agony.
His lip is quivering, and his wonted step
Of vigour is not there; and, though the morn
Is passing fair and beautiful, he breathes
Its freshness as it were a pestilence.
Oh! man may bear with suffering: his heart
Is a strong thing, and godlike tn the grasp
Of pain that wrings mortality: but tear
One cord affection clings to, part one tie
That binds him to a woman's delicate love,
And his great spirit yieldeth like a read.
He gave to her the water and the bread,
But spoke no word, and trusted not himself
To look upon her face, but laid his hand,
In silent blessing, on the fair-haired boy,
And left her to her lot of loneliness.

. . . .

She went her way with a strong step and slow,
Her pressed lip arched, and her clear eye undimmed,
As it had been a diamond, and her form
Borne proudly up, as if her heart breathed through.
Her child kept on in silence, though she pressed
His hand till it was pained; for he had caught,
As I have said, her spirit, and the seed
Of a stern nation had been breathed upon.
The morning pass'd and Asia's sun rode up
In the clear heaven, and every beam was heat.
The cattle of the hills were in the shade,
And the bright plumage of the Orient lay
On beating bosoms in her spicy trees.
It was an hour uf rest; but Hagar found
No shelter in the wilderness, and on
She kept her weary way, until the boy
Hung down his head, and opened his parched lips
For water; but she could not give it him.
She laid him down beneath the sultry sky, —

Երանգ երանգ գունաւորք՝
Ի խնկահոտ սաղարթուն
Հանգչէին ի ծոց բաբախուն.
Ժամ հանգըստեան է համբուն:
Բայց Ազարայ ոչ գըտանի
Ցանապատի անդ հովանի.
Եւ ճանապարհ ծանր երկայնի.
Մինչեւ մանուկըն գլխակոր
Բանայ զշըրթունս տապատոչոր,
Ջուր խնդրէ. չիք ջուր անդանօր:
Առեալ դընէ զորդայն ՚նդ երկնաւ տօթագին,
Լաւ զայն դըրեալ քան ըզջերմոտ խիտ շոճին.
Ու արգահատել զուր գուն գործէ զծարաւին:
Ինք նա պառքեալ անհընարին չարչարի.
Աչքըն կապոյտ յարիւն մածեալ խաւարի.
Ափչեալ՝ թէ հի՞մ չըտայ Տէր ջուր յամայի:
Մայրըն նստէր, նա թալկանայր եւ նուաղէր.
Եւ մեռանելըն՝ վըճարել մօրն իսկ էր.
Ապա բարձեալ տանի զորդեակն հեռագոյն,
Դընէ զգլխիկն ի ստուեր թըփոյ մ'ամայւոյն.
Եւ ծածկելով զերեսս իւր՝ բաց հեռանայ.
Նըստի անդ՝ ուր որդեակն ոչ եւս ի տես գայ.
Եւ սպասելով մահու նորին՝ զայս մընչայ:
Աստուած տեսցէ յօրհասս քո, ով իմ որդեակ,
Զի չկարեմ ես գիտել ըզքեզ մեռանեակ.
Զիշխեմ յերեսդ ակնարկել,
Պշնուլ ի մահ՝ ի ծրար խնդիցս տապատակ.
Եւ ոչ արբեալս յաչացդ ի լոյս կապուտակ՝
Ըզքո շնչոյդ ըսպառել:

Երբ վարդագոյն ժամս հոսէիր ի հօրան
Կամ ծաղկաճեմ հանգոյն ազատ այծեման,
Զանկանէր այս ինձ ի յուշ.
Երբ խաղայիր ի վէտս առատ աղբերկան,
Եւ խօնջ՝ ի քուն մըտանէիր ժմտական,
Զիա՛րդ խորին եւ անուշ:

Ո՛հ, ոչ. երբ անդ ըզքեւ կացեալ հսկէի,
Տեսեալ զմաքուր շըթներդ ի շարժ՝ յերազի,

For it was better than the close, hot breath
Of the thick pines, — and tried to comfort him;
But he was sore athirst, and his blue eyes
Were dim and bloodshot, and he conld not know
Why God denied him water in the wild.
She sat a little longer, and he grew
Ghastly and faint, as if he would have died
It was too much for her. She lifted him,
And bore him farther on, and laid his head
Beneath the shadow of a desert shrub;
And, shrouding up her face, she went away,
And sat to watch, where he could see her not,
Till he should die; and watching him, she mourned.

« God stay thee in thine agony, my boy;
I cannot see thee die: I cannot brook
Upon thy brow to look,
And see death settle on my cradle joy.
How have I drunk the light of thy blue eye!
And could I see thee die?

« I did not dream of this when thou wart straying,
Like an unbound gazelle, among the flowers,
Or wearing rosy hours.
By the rich gush of water sources playing,
Then sinking weary to thy smiling sleep,
So beautiful and deep.

« Oh no; and when I watched by thee the while
And saw thy bright lip curling in thy dream,
And thought of the dark stream
In my own land of Egypt, the deep Nile,
How prayed I that my father's land might be
An heritage for thee?

« And now the grave for its cold breast hath won thee,
And thy white, delicate limbs the earth will press;
And, oh! my last caress
Must feel thee cold, for a chill hand is on thee.
How can I leave my boy, so pillowed there
Upon his clustering hair! »

Անդ առ խաղիւ ծըմակին,
Ցնդխըտոմ՝ յիմ բընիկն՝ հուպ խոր Նեղոսի,
Քանիցս ըղձող հարցն իմոց քեզ մաղթէի
Ժառանգութիւն եւ բաժին։

Իսկ այժմի ծոց իւր կոչէ զքեզ ցուրտ տապան,
Զանդամք քո գիրգ ճերմակ՝ երկրի տալ կոխան.
Եւ հուսկ համբոյրս արդ՝ ցուրտ քեզ,
Զի սառուցեալ ձեռք ի վերայ քո եդան։
Այլ թողից ե՞րբ ես զիմ մանկիկ անկենդան
Գըլուխ ի վարս խառնադէզ։...

Ցարեաւ, եկաց առ ջըրբըղխին՝ զոր անդ Տէր
Ցանապատին խորշոյ՝ աղբիւր առաքէր.
Եւ լըւանայր ըստէպ զճակատ որդեկին,
Մինչեւ ժըմտէր եւ նա ՚նդ բարի վիճակին.
Եւ պապաջէր հրճուալից բանս առ մայր իւր՝
Տեսեալ զըմպակն ի ձեռս նորին զովաջուր։

Ն· ՈՒԻԼԼԻՍ

She stood beside the well her God had given
To gush in that deep wilderness, and bathed
The forehead of her child until he laughed
In his reviving happiness, and lisped
His infant thought of gladness at the sight
Of the cool plashing of his mother's hand.

N. P. WILLIS

ՄԱՀԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Աւ սիրտըն իւր եւ զօրող կերպարանացն ըզգալեաց՝
Գիտէ բնութիւն զոյլ պէսպէս օրինակաւ խօսակից.
Ի խնդալին նորա ժամու՝ արձակէ ձայն բերկրալի,
Քաղցրունակ իմըն ժըպտիւ, գեղեցկութիւն պերճախօս.
Իսկ ի վարանողն տըխուրս՝ կարեկցաբար տողոսկեալ
Հեզիկ մեղմիկ՝ եւ զանխուլ իմըն կորզէ զդառնութիւնն։
Ցորժամ յետնոյ դառնադառըն պահուն զան յիշա-
տակք
Մածնուլ զհոգեաւդ որպէս ժանգ, եւ երեւոյթք թախ-
ծագինք
Ճանտատեալ օրհաւթին, դիւզարդութիւնք եւ պատանք,
Հեղձամըղձուկ մըթութիւնն եւ բնակարանն անձկագոյն՝
Սարսեալ ըզգեզ զարհուրելն եւ սոսկաթափ լըքանեն,
Ո՜ն, մի՛ արտասուս ընդ երկնաւ բացարձակաւ. ունկըն դիր
Վարդապետող բընութեան, մինչ բովանդակ ամենուստ
Ցերկրէ, ի ջրոց ու ի խորոց օդոց՝ գայ ձայն խաղաղիկ.
Ահա սակաւ եւս աւուրք, ու ամենատեսն արեւակ
Ընդ համօրէն շըրջանս իւր՝ ոչ եւս տեսցէ զքեզ բընաւ,
Ոչ յերկիր ցուրտ՝ ուր թաղում լալով եղար դի անդգոյն,
Ոչ յովկեան համածիր՝ երեւեսցի քո պատկեր։
Երկիր՝ որ զքեզըն սընոյց՝ դառնալ անդրէն ի հող իւր
Պահանջեսցէ զքո զանդուած. անդ մարդկեղէնք լեալ
բնաջինջ,
Եւ զիւղական էութիւնդ անդրէն ի վեր առաքեալ,
Ապա երթեալ խառնեսցիս ընդ տարերաց մինչ իսպառ.
Քարաժեռից պատառումն ու անկիր կորդոց լեալ եղբայր՝
Ջոր բիրտ մըշակն արօրով հերձեալ կոխէ առաւօտուր,
Կաղնեին արմատքն սփռեալ շուրջ՝ ճեղքեսցէ զձայլ քոյին։
Այլ ի կայանս յաւիտենից ոչ մեն միայն երթիցես։
Եւ ոչ քան զայն ամենչայցես վեհագունից կայանից։
Ընդ նահապետս երեխայ երկրի երթեալ հանդիցես,
Ընդ արքայից, ընդ բըռնաւորս ընդ իմաստնոց եւ լաւաց.
Կերպարանք վեհք, ալեւորք ժամանակաց անցելոց.
Ամենեքին ի միում մեծամեծար տապանի։

THANATOPSIS

To him who, in the love of Nature, holds
Communion with her visible forms, she speaks
A various language. For his gayer hours
She has a voice of gladness, and a smile
And eloquence of beauty; and she glides
Into his darker musings with a mild
And gentle sympathy, that steals away
Their sharpness, ere he is aware. When thoughts
Of the last bitter hour come like a blight
Over thy spirit, and sad images
Of the stern agony, and shroud, and pall,
And breathless darkness, and the narrow house,
Make thee to shudder, and grow sick at heart, —
Go forth unto the open sky, and list
To nature's teachings, while from all around —
Earth and her waters, and the depth of air —
Comes a still voice: — Yet a few days, and thee
The all-beholding sun shall see no more
In all his course. Nor yet in the cold ground,
Where thy pale form was laid, with many tears,
Nor in the embrace of ocean, shall exist
Thy image. Earth, that nourished thee, shall claim
Thy growth, to be resolved to earth again;
And, lost each human trace, surrendering up
Thine individual being, shalt thou go
To mix for ever with the elements,
To be a brother to the insensible rock
And to the sluggish clod, which the rude swain
Turns with his share, and treads upon. The oak
Shall send his roots abroad, and pierce thy mould.
Yet not to thy eternal resting place
Shalt thou retire alone; nor couldst thou wish
Couch more magnificent. Thou shalt lie down
With patriarchs of the infant world, with kings,

Կարկառակող բըլուրք՝ զոյգ արեգական հընաւուրցք,
Հովիտք ընդ մէջ տարածեալք ի խոհական անդորրու,
Պատկառելի անտառք, գետք վեհընթաշարժ սահագնացք,
Դալարաբերք մարգաց վէտք հեծեծաձայն առուակաց,
Եւ համապատ ծեր ծովուն տխրաբեր գորշ ամայիք,
Զարդք են համայն վեհաշուք մեծի շիրմի մարդկութեան։
Արեւն ոսկի, մոլորակք, անթիւք երկնից զօրութիւնք՝
Ընդ բովանդակ պարագայս հանդարտագնացըն դարուց
Ճառագայթեն ի վերայ թաղծուտ մահուն կայանից։
Ամենեքին որք կոխեն արդ զերկիր՝ մի առ իցեն
Առ բազմութեամբ անդ ազանց ննջեցելոց յիւրըն ծոց։
Զառաւօտու ա՛ռ ըզթեւս, խաղա՛ ՚նդ Բարկայն ա-
նապատ,
Կամ անց զընա՛ միջամուխ յանտառավայրըն անընդատ՝
Ուր Որեգոն թաւալգլոր վարգէ՝ ինչ ոչ լըսելով
Բայց զիւր վիժանս հոսանաց. սակայն եւ անդ են մե-
ռեալք.
Եւ բիւրք բիւրուց՝ անդըրաւին ի թաւից ամաց հոլովման՝
Ի միայնութիւնս անդ ի քուն յաւէտ եղին ըղնոսա.
Ուրանօր արդ միայնակ թագաւորեն լոկ մեռեալք։
Այսպէս կացցես ննջեսցես դու. զի՞ փոյթ թ՚անկար եւ
գնացեր,
Ու ոչ գիտացին կենդանիք, կամ բարեկամ չարար ազդ։
Ամենայնի որ շընչէ՝ կայ մընալ այդ քո վիճակ։
Ուրախասցի խըրախամիտն ի պակասել գընալ քում.
Ի կարեւոր զբաղեալ հոգս՝ որպէս յերէկն եւ յառանդ՝
Իւրաքանչիւր երթիցէ զհետ ըղձացելոց ցընորից։
Այլ եւ նոքա զպարապմունս իւրեանց թողեալ եւ զհըր-
ճուանս՝
Եկեալ դիցեն ի քո մօտ՝ զմահիճս յաւէտ հանգըս-
տեան։
Ընդ յառաջել հոլովել երկայնաշար անդ դարուց,
Որդիք մարդկան՝ պատանիք ի ծիլս կենաց գարնայնի,
Արք կատարեալք ի կորովս տիոց, տիկնայք ու օրիորդք,
Կորաքամակըն հասակաւ, եւ մանկըլտեակք միջարեկք
Ի ծաղու անդ գեղեցիկ եւ անմեղուկ հասակին,
Ամենեքին մի առ մի հաւաքեսցին անդր առ քեւ.
Եւ զհետ նոցա երթիցեն որք հանդուցեն ըղնոսին։
Արդ այնպէս կեա՛ց՝ զի յորժամ հասցէն հրամանք
քեզ երթալ

The powerful of the earth, the wise, the good,
Fair forms, and hoary seers of ages past,
All in one mighty sepulchre. The hills,
Rock-ribbed and ancient as the sun; the vales,
Stretching in pensive quietness between;
The venerable woods; rivers that move
In majesty; and the complaining brooks,
That make the meadow green; and, poured round all,
Old ocean's gray and melancholy waste, —
Are but the solemn decorations all
Of the great tomb of man. The golden sun,
The planets, all the infinit host of heaven,
Are shining on the sad abodes of death,
Through the still lapse of ages. Take the wings
Of morning, and the Barcan desert pierce;
Or lose thyself in the continuous woods
Where rolls the Oregon, and hears no sounds,
Save his own dashings; yet — the dead are there;
And millions in those solitudes, since first
The flight of years began, have laid them down
In their last sleep — the dead reign there alone.
So shalt thou rest; and what if thou shalt fall
Unnoticed by the living, and no friend
Take note of thy departure? All that breathe
Will share thy destiny. The gay will laugh
When thou art gone, the solemn brood of care
Plod on, and each one, as before, will chase
His favorite phantom; yet all these shall leave
Their mirth and their employments, and shall come,
And make their bed with thee. As the long train
Of ages glide away, the sons of men,
The youth in life's green spring, and he who goes,
In the full strength of years, matron, and maid;
The bowed with age, the infant, in the smiles
And beauty of its innocent age cut off, —
Shall, one by one, be gathered to thy side,
By those, who, in their turn, shall follow them.
So live, that, when thy summons comes to join
The innumerable caravan, that moves

Խառնել յանհուն կարաւանն՝ որ խաղացեալ յառաջէ
Յիշխանութիւնս մառախլուտ ստուերաց, անդ՝ ուր կայցէ
Իւրաքանչիւր զիւր սենեակ ի լռալից սրահս մահու,
Մի՛ 'րթեւ ըստորուկ ծառայ ի կուշտ գնայցես ի բանտ գիշե-
րային.
Այլ աներկմիտ հաւատով քաջալերեալ եւ սփոփեալ՝
Ի գերեզման մատիցես. որպէս զըսպեալ ոք զիւրեւ
Զծածկոյթ մահճին՝ հանգիցէ հաճոյական անրջօք։

ԳՐԱՑԷՆԴ

To the pale realms of shade, where each shall take
His chamber in the silent halls of death,
Thou go not, like the quarry-slave at night,
Scourget to his dungeon; but, sustained and soothed
By an unfaltering trust, approach thy grave;
Like one who wraps the drapery of his couch
About him, and lies down to pleasant dreams.

BRYANT

